

มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 700 (ปรับปรุง)

การแสดงความเห็นและการรายงานต่องบการเงิน

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

ISA™ 700 (ปรับปรุง) – การแสดงความเห็นและการรายงานต่อการเงิน ที่เผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 โดย International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) ของ International Federation of Accountants (IFAC) ได้แปลเป็นภาษาไทยโดย สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2559 และทำซ้ำโดยได้รับอนุญาตจาก IFAC ทั้งนี้ ขั้นตอนในการแปลมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศได้รับการพิจารณาจาก IFAC และการแปลนี้ได้ดำเนินการตาม “แถลงการณ์นโยบาย – นโยบายในการแปลและทำซ้ำมาตรฐานที่ออกโดย IFAC” ข้อความของมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศทั้งหมดที่ได้รับการอนุมัติคือข้อความที่เผยแพร่เป็นภาษาอังกฤษโดย IFAC

ข้อความภาษาอังกฤษของ ISA™ 700 (ปรับปรุง) – การแสดงความเห็นและการรายงานต่อการเงิน © 2015 สงวนลิขสิทธิ์โดย International Federation of Accountants (IFAC)

ข้อความภาษาไทยของ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 700 (ปรับปรุง) – การแสดงความเห็นและการรายงานต่อการเงิน © 2016 สงวนลิขสิทธิ์โดย International Federation of Accountants (IFAC)

ต้นฉบับ : *ISA™ 700 (Revised), Forming an Opinion and Reporting on Financial Statements in Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements 2015 Edition* ISBN: 978-1-60815-250-6

ติดต่อ Permissions@ifac.org เพื่อขออนุญาตทำซ้ำ ครอบครองหรือเป็นสื่อ หรือใช้เอกสารฉบับนี้ ในลักษณะอื่นที่คล้ายคลึงกัน

มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 700 (ปรับปรุง)

การแสดงความเห็นและการรายงานต่องบการเงิน

(ถือปฏิบัติกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับงวดสิ้นสุดในหรือหลังวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559)

สารบัญ

	ย่อหน้าที่
คำนำ	
ขอบเขตของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้	1-4
วันถือปฏิบัติ	5
วัตถุประสงค์	6
คำจำกัดความ	7-9
ข้อกำหนด	
การแสดงความเห็นต่องบการเงิน	10-15
รูปแบบของความเห็น	16-19
รายงานของผู้สอบบัญชี	20-52
ข้อมูลเพิ่มเติมที่นำเสนอพร้อมงบการเงิน	53-54
การนำไปปฏิบัติและคำอธิบายอื่น	
ลักษณะเชิงคุณภาพของวิธีปฏิบัติทางการบัญชีของกิจการ	ก1-ก3
การเปิดเผยนโยบายการบัญชีอย่างเหมาะสมในงบการเงิน	ก4
ข้อมูลที่แสดงในงบการเงินมีความเกี่ยวข้อง มีความน่าเชื่อถือ สามารถเปรียบเทียบได้ และเข้าใจได้	ก5
การเปิดเผยผลกระทบของรายการและเหตุการณ์ที่มีสาระสำคัญต่อข้อมูล ที่นำเสนอในงบการเงิน	ก6
ประเมินว่างบการเงินมีการนำเสนอข้อมูลที่ต้องตามที่ควรหรือไม่	ก7-ก9
คำอธิบายแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง	ก10-ก15
รูปแบบของความเห็น	ก16-ก17
รายงานของผู้สอบบัญชี	ก18-ก78
ข้อมูลเพิ่มเติมที่นำเสนอพร้อมกับงบการเงิน	ก79-ก85
ภาคผนวก ตัวอย่างรายงานของผู้สอบบัญชีต่องบการเงิน	

มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 700 (ปรับปรุง) “การแสดงความเห็นและการรายงานต่องบการเงิน”
ควรอ่านร่วมกับมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 200 “วัตถุประสงค์โดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและ
การปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี”

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

คำนำ

ขอบเขตของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้

1. มาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของผู้สอบบัญชีในการแสดงความเห็นต่อการเงิน และเกี่ยวข้องกับรูปแบบและเนื้อหาของรายงานของผู้สอบบัญชี ซึ่งเป็นผลจากการตรวจสอบงบการเงิน
2. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701¹ เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของผู้สอบบัญชีในการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 705 (ปรับปรุง)² และมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 706 (ปรับปรุง)³ เกี่ยวข้องกับรูปแบบและเนื้อหาของรายงานของผู้สอบบัญชีจะได้รับผลกระทบอย่างไรเมื่อผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแบบที่เปลี่ยนแปลงไปหรือรวมถึงวรรณคดีข้อมูลและเหตุการณ์หรือวรรณคดีเรื่องอื่นในรายงานของผู้สอบบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชีรหัสอื่นได้รวมข้อกำหนดในการรายงานที่เกี่ยวข้องเมื่อออกรายงานของผู้สอบบัญชี
3. มาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้จัดทำขึ้นภายใต้บริบทของงบการเงินเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไปฉบับสมบูรณ์ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 800 (ปรับปรุง)⁴ เกี่ยวข้องกับข้อพิจารณาเป็นพิเศษเมื่องบการเงินจัดทำตามแม่บทเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 805 (ปรับปรุง)⁵ เกี่ยวข้องกับข้อพิจารณาพิเศษเกี่ยวกับการตรวจสอบงบการเงินงบใดงบหนึ่ง หรือการตรวจสอบเฉพาะส่วนประกอบ หรือบัญชี หรือรายการในงบการเงิน มาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ใช้กับการตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 800 (ปรับปรุง) และมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 805 (ปรับปรุง)
4. ข้อกำหนดของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความสมดุลที่เหมาะสมระหว่างความต้องการความสม่ำเสมอและการเปรียบเทียบได้ในการรายงานของผู้สอบบัญชีทั่วโลก และความต้องการที่จะเพิ่มมูลค่าของรายงานของผู้สอบบัญชีโดยนำเสนอข้อมูลในรายงานของผู้สอบบัญชีที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้ง่ายยิ่งขึ้น มาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ส่งเสริมรายงานของผู้สอบบัญชีในรูปแบบเดียวกัน แต่รับรู้ความจำเป็นในการปรับใช้กับสภาพแวดล้อม ซึ่งเฉพาะเจาะจงในแต่ละประเทศ เมื่อการตรวจสอบเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี รายงานของผู้สอบบัญชีในรูปแบบเดียวกันจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความน่าเชื่อถือในประชาคมโลก โดยทำให้มีการระบุได้ทันทีว่าการตรวจสอบนั้นเป็นไปตามมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับโลก นอกจากนี้ ยังช่วยส่งเสริมความเข้าใจของผู้ใช้งบการเงินและช่วยชี้ให้เห็นถึงสถานการณ์ที่ไม่ปกติเมื่อสถานการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น

¹ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 “การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต”

² มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 705 (ปรับปรุง) “การแสดงความเห็นแบบที่เปลี่ยนแปลงไปในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต”

³ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 706 (ปรับปรุง) “วรรณคดีเน้นข้อมูลและเหตุการณ์และวรรณคดีเรื่องอื่นในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต”

⁴ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 800 (ปรับปรุง) “ข้อพิจารณาพิเศษ – การตรวจสอบงบการเงินที่จัดทำตามแม่บทเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ”

⁵ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 805 (ปรับปรุง) “ข้อพิจารณาพิเศษ – การตรวจสอบงบการเงินงบใดงบหนึ่งและการตรวจสอบเฉพาะส่วนประกอบ หรือบัญชี หรือรายการในงบการเงิน”

วันถือปฏิบัติ

5. มาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ให้ถือปฏิบัติกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับงวดสิ้นสุดในหรือหลังวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559

วัตถุประสงค์

6. วัตถุประสงค์ของผู้สอบบัญชี คือ
- (ก) เพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินจากการประเมินข้อสรุปจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ
 - (ข) เพื่อแสดงความเห็นดังกล่าวอย่างชัดเจนในรายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร

คำจำกัดความ

7. เพื่อวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการสอบบัญชี คำศัพท์ต่อไปนี้มีความหมายดังนี้
- (ก) งบการเงินเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป หมายถึง งบการเงินที่จัดทำขึ้นตามแม่บทเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป
 - (ข) แม่บทเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป หมายถึง แม่บทการรายงานทางการเงินที่ออกแบบมาเพื่อให้บรรลุความต้องการข้อมูลทางการเงินโดยทั่วไปของผู้ใช้ในวงกว้าง แม่บทการรายงานทางการเงินอาจเป็นแม่บทการนำเสนอข้อมูลที่ต้องปฏิบัติตามที่ควรหรือแม่บทการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์
- คำว่า “แม่บทการนำเสนอข้อมูลที่ต้องปฏิบัติตามที่ควร” ใช้อ้างอิงถึงแม่บทการรายงานทางการเงินที่กำหนดให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของแม่บทนั้น และ
- (1) ให้ยอมรับโดยชัดแจ้งหรือโดยนัยว่า เพื่อให้การนำเสนอการเงินนั้นถูกต้องตามที่ควร ผู้บริหารอาจจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลนอกเหนือไปจากที่กำหนดเฉพาะในแม่บท หรือ
 - (2) ให้ยอมรับโดยชัดแจ้งว่าผู้บริหารอาจจำเป็นที่จะไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของแม่บทเพื่อให้การนำเสนอการเงินนั้นถูกต้องตามที่ควร ทั้งนี้ การไม่ปฏิบัติตามดังกล่าวอาจจำเป็นในสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นเท่านั้น
- คำว่า “แม่บทการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์” ใช้อ้างอิงถึงแม่บทการรายงานทางการเงินที่กำหนดให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของแม่บทนั้น แต่ไม่รวมถึงการยอมรับในข้อ (1) และ (2) ข้างต้น⁶
- (ค) ความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข หมายถึง ความเห็นของผู้สอบบัญชีเมื่อผู้สอบบัญชีสรุปว่า งบการเงินได้จัดทำขึ้นในสาระสำคัญตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง⁷

⁶ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 200 “วัตถุประสงค์โดยรวมของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี” ย่อหน้าที่ 13(ก)

⁷ ย่อหน้าที่ 25-26 เกี่ยวข้องกับถ้อยคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการแสดงความเห็นนี้ ในกรณีของแม่บทการนำเสนอข้อมูลที่ต้องปฏิบัติตามที่ควรและแม่บทการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ตามลำดับ

8. “งบการเงิน” ที่กล่าวถึงในมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ หมายถึง “งบการเงินเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไปฉบับสมบูรณ์” ข้อกำหนดของแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องได้กำหนดการแสดงรายการ โครงสร้าง และเนื้อหาของงบการเงิน รวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ประกอบเป็นงบการเงินฉบับสมบูรณ์
9. “มาตรฐานการรายงานทางการเงิน” ที่กล่าวถึงในมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ หมายถึง มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

ข้อกำหนด

การแสดงความเห็นต่องบการเงิน

10. ผู้สอบบัญชีต้องแสดงความเห็นว่า งบการเงินได้จัดทำขึ้นในสาระสำคัญตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องหรือไม่^{9,10}
11. ในการแสดงความเห็นดังกล่าว ผู้สอบบัญชีต้องสรุปว่าผู้สอบบัญชีได้มาซึ่งความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลหรือไม่ว่า งบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ข้อสรุปดังกล่าวต้องคำนึงถึง
 - (ก) ข้อสรุปของผู้สอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 330 ว่าผู้สอบบัญชีได้มาซึ่งหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอแล้วหรือไม่¹¹
 - (ข) ข้อสรุปของผู้สอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 450 ว่าการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงที่ไม่ได้รับการแก้ไขมีสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะพิจารณาแต่ละรายการหรือพิจารณาโดยรวม¹²
 - (ค) การประเมินตามที่กำหนดในย่อหน้าที่ 12-15
12. ผู้สอบบัญชีต้องประเมินว่างบการเงินได้จัดทำขึ้นในสาระสำคัญตามข้อกำหนดของแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องหรือไม่ การประเมินดังกล่าวต้องรวมถึงการพิจารณาลักษณะเชิงคุณภาพของวิธีปฏิบัติทางการบัญชีของกิจการ รวมทั้งข้อบ่งชี้เกี่ยวกับความลำเอียงที่อาจเกิดขึ้นในการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก1-ก3)
13. ภายใต้ข้อกำหนดของแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง ผู้สอบบัญชีต้องประเมินว่า
 - (ก) งบการเงินได้เปิดเผยเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีที่สำคัญที่เลือกและนำไปปฏิบัติอย่างเหมาะสมแล้วหรือไม่ ในการประเมินเรื่องดังกล่าวนี้ ผู้สอบบัญชีต้องพิจารณา

⁸ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 200 ย่อหน้าที่ 13(จ) ได้กำหนดเนื้อหาของงบการเงิน

⁹ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 200 ย่อหน้าที่ 11

¹⁰ ย่อหน้าที่ 25-26 เกี่ยวข้องกับถ้อยคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการแสดงความเห็นนี้ ในกรณีของแม่บทของการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามที่ควรและแม่บทของการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ตามลำดับ

¹¹ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 330 “วิธีปฏิบัติของผู้สอบบัญชีในการตอบสนองต่อความเสี่ยงที่ได้ประเมินไว้” ย่อหน้าที่ 26

¹² มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 450 “การประเมินการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงที่พบระหว่างการตรวจสอบ” ย่อหน้าที่ 11

ความเกี่ยวข้องของนโยบายการบัญชีกับกิจการ ว่ามีการนำเสนองบการเงินในรูปแบบที่เข้าใจได้หรือไม่ (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก4)

- (ข) นโยบายการบัญชีที่เลือกและนำไปปฏิบัติสอดคล้องกับแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมหรือไม่
 - (ค) ประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่จัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร มีความสมเหตุสมผลหรือไม่
 - (ง) ข้อมูลที่นำเสนอในงบการเงินมีความเกี่ยวข้องกัน เชื่อถือได้ เปรียบเทียบกันได้ และเข้าใจได้หรือไม่ ในการประเมินเรื่องดังกล่าวนี้ ผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาว่า
 - ข้อมูลที่ต้องรวมได้ถูกรวมและข้อมูลดังกล่าวมีการจัดประเภท การรวม หรือการแยกประเภท และมีการอธิบายอย่างเหมาะสมหรือไม่
 - การรวมข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องหรือการปิดบังความเข้าใจที่เหมาะสมของเรื่องเปิดเผยทำให้การนำเสนองบการเงินโดยรวมคลาดเคลื่อนหรือไม่ (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก5)
 - (จ) งบการเงินมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอหรือไม่ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเข้าใจได้ถึงผลกระทบของรายการและเหตุการณ์ที่มีสาระสำคัญต่อข้อมูลที่นำเสนอในงบการเงิน (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก6)
 - (ฉ) คำศัพท์ที่ใช้ในงบการเงิน รวมถึงชื่อของงบการเงินแต่ละงบมีความเหมาะสมหรือไม่
14. เมื่องบการเงินจัดทำขึ้นตามแม่บทการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามที่ควร การประเมินตามที่กำหนดในย่อหน้าที่ 12 และ 13 ต้องรวมถึงการประเมินว่าการนำเสนองบการเงินนั้นถูกต้องตามที่ควรหรือไม่ การประเมินของผู้สอบบัญชีว่าการนำเสนองบการเงินนั้นถูกต้องตามที่ควรหรือไม่ต้องรวมถึงการพิจารณาถึง (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก7-ก9)
- (ก) การนำเสนอ โครงสร้าง และเนื้อหาโดยรวมของงบการเงิน
 - (ข) งบการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ในลักษณะของการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่
15. ผู้สอบบัญชีต้องประเมินว่างบการเงินมีการอ้างอิงถึงหรืออธิบายไว้อย่างเพียงพอหรือไม่เกี่ยวกับแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก10-ก15)

รูปแบบของความเห็น

16. ผู้สอบบัญชีต้องแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข เมื่อผู้สอบบัญชีสรุปว่างบการเงินได้จัดทำขึ้นในสาระสำคัญตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง
17. หากผู้สอบบัญชี
- (ก) สรุปจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับว่า งบการเงินโดยรวมมิได้ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ หรือ

(ข) ไม่สามารถได้มาซึ่งหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ เพื่อสรุปว่างบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

ผู้สอบบัญชีต้องเปลี่ยนแปลงความเห็นในรายงานของผู้สอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 705 (ปรับปรุง)

18. หากงบการเงินที่จัดทำขึ้นตามข้อกำหนดของแม่บทการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามที่ควรไม่ได้นำเสนอโดยถูกต้องตามที่ควร ผู้สอบบัญชีต้องปรึกษาหารือเรื่องดังกล่าวกับผู้บริหาร โดยขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องและการดำเนินการแก้ไขเรื่องดังกล่าว และผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาว่าจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องเปลี่ยนแปลงความเห็นในรายงานของผู้สอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 705 (ปรับปรุง) (อ้างถึงย่อหน้าที่ ก16)
19. เมื่องบการเงินจัดทำขึ้นตามแม่บทการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ผู้สอบบัญชีไม่ต้องประเมินว่างบการเงินได้นำเสนอโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่ อย่างไรก็ตาม หากในสถานการณ์ที่ยากจะเกิดขึ้น ซึ่งผู้สอบบัญชีสรุปว่างบการเงินนั้นทำให้เกิดการเข้าใจผิด ผู้สอบบัญชีต้องปรึกษาหารือเรื่องดังกล่าวกับผู้บริหาร โดยขึ้นอยู่กับดำเนินการแก้ไขเรื่องดังกล่าว และผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาว่าจะสื่อสารเรื่องดังกล่าวในรายงานของผู้สอบบัญชีหรือไม่ และอย่างไร (อ้างถึงย่อหน้าที่ ก17)

รายงานของผู้สอบบัญชี

20. รายงานของผู้สอบบัญชีต้องเป็นลายลักษณ์อักษร (อ้างถึงย่อหน้าที่ ก18-ก19)

รายงานของผู้สอบบัญชีสำหรับการตรวจสอบที่เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี

ชื่อรายงาน

21. รายงานของผู้สอบบัญชีต้องระบุชื่ออย่างชัดเจนว่าเป็นรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (อ้างถึงย่อหน้าที่ ก20)

ผู้รับรายงาน

22. รายงานของผู้สอบบัญชีต้องระบุผู้รับรายงานตามที่กำหนดโดยสถานการณ์ของงานตรวจสอบนั้น (อ้างถึงย่อหน้าที่ ก21)

ความเห็นของผู้สอบบัญชี

23. ส่วนแรกของรายงานของผู้สอบบัญชีจะต้องรวมถึงความเห็นของผู้สอบบัญชี และต้องมีหัวข้อ “ความเห็น”

24. ส่วนความเห็นในรายงานของผู้สอบบัญชีต้อง

- (ก) ระบุกิจการที่งบการเงินได้รับการตรวจสอบ
- (ข) ระบุว่างบการเงินได้รับการตรวจสอบแล้ว
- (ค) ระบุชื่อของงบแต่ละงบที่ประกอบกันเป็นงบการเงิน
- (ง) อ้างอิงถึงหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมถึงสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

(จ) ระบุวันที่หรือรอบระยะเวลาของงบการเงินแต่ละงบที่รวมอยู่ในงบการเงิน (อ้างอิง
ย่อหน้าที่ ก22-ก23)

25. เมื่อแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไขต่องบการเงินที่จัดทำขึ้นตามแม่บทการนำเสนอข้อมูลที่ต้องปฏิบัติตามที่ควร ความเห็นของผู้สอบบัญชีต้องใช้ข้อความว่า ข้าพเจ้าเห็นว่า งบการเงินแสดง (.....) โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตาม [แม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง] เว้นแต่จะมีการกำหนดโดยกฎหมายหรือข้อบังคับไว้เป็นอย่างอื่น (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก24-ก31)
26. เมื่อแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไขต่องบการเงินที่จัดทำขึ้นตามแม่บทการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ความเห็นของผู้สอบบัญชีต้องกล่าวว่า งบการเงินจัดทำขึ้นในสาระสำคัญตาม [แม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง] (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก26-ก31)
27. หากการอ้างอิงแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องในรายงานของผู้สอบบัญชี ไม่ใช่การอ้างอิงมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี ความเห็นของผู้สอบบัญชีต้องระบุแหล่งที่มาของแม่บทนั้น

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

28. รายงานของผู้สอบบัญชีต้องรวมส่วนที่มีหัวข้อ “เกณฑ์ในการแสดงความเห็น” ไว้ต่อจากส่วนที่เป็นความเห็นโดย (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก32)
 - (ก) ต้องระบุว่าการตรวจสอบเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก33)
 - (ข) อ้างถึงส่วนของรายงานของผู้สอบบัญชีโดยอธิบายถึงความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชี
 - (ค) มีข้อความที่กล่าวว่าผู้สอบบัญชีเป็นอิสระจากกิจการตามข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่เกี่ยวข้อง ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบงบการเงิน และได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่นๆ ของผู้สอบบัญชีตามข้อกำหนดดังกล่าว
 - (1) ข้อความดังกล่าวต้องระบุถึงแหล่งที่มาของข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง หรืออ้างอิงประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี รวมถึง มาตรฐานเรื่องความเป็นอิสระ ที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี (ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี) (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก34-ก35, ก37-ก38)
 - (2) หากข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกำหนดให้ผู้สอบบัญชีเปิดเผยต่อสาธารณะเมื่อผู้สอบบัญชีปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระที่ใช้เฉพาะกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับบางกิจการ ข้อความดังกล่าวต้องระบุว่าผู้สอบบัญชีมีความเป็นอิสระจากกิจการตามข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระที่เหมาะสมกับการตรวจสอบกิจการดังกล่าว และ (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก36)
 - (ง) ระบุว่า ผู้สอบบัญชีเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีหรือไม่

การดำเนินงานต่อเนื่อง

29. ผู้สอบบัญชีต้องรายงานตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 570 (ปรับปรุง)¹³

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

30. สำหรับการตรวจสอบงบการเงินฉบับสมบูรณ์เพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไปของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผู้สอบบัญชีต้องสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701
31. เมื่อผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับหรือตัดสินใจที่จะสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี ผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก41-ก43)

ข้อมูลอื่น

32. เมื่อนำไปปฏิบัติ ผู้สอบบัญชีต้องรายงานตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 720 (ปรับปรุง)¹⁴

ความรับผิดชอบต่อการเงิน

33. รายงานของผู้สอบบัญชีต้องรวมส่วนที่มีหัวข้อ “ความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อการเงิน” รายงานของผู้สอบบัญชีต้องใช้คำที่เหมาะสมในบริบทของกฎหมายของประเทศนั้น ๆ ในบางประเทศและไม่จำเป็นต้องกล่าวถึง “ผู้บริหาร” โดยเฉพาะเจาะจง ในบางประเทศ การกล่าวถึงอย่างเหมาะสมอาจเป็นการกล่าวถึงผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก45)
34. ส่วนนี้ของรายงานของผู้สอบบัญชีต้องอธิบายความรับผิดชอบของผู้บริหารเกี่ยวกับ (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก46-ก49)
- (ก) การจัดทำงานการเงินตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงานการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และ
 - (ข) ประเมินความสามารถของกิจการในการดำเนินงานต่อเนื่อง¹⁵ และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ รวมถึงการเปิดเผยเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานต่อเนื่อง (ถ้ามี) คำอธิบายความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อการประเมินนี้ต้องรวมการอธิบายถึงความเหมาะสมของการบันทึกบัญชีตามเกณฑ์การดำเนินงานต่อเนื่อง (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก49)

¹³ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 570 (ปรับปรุง) “การดำเนินงานต่อเนื่อง” ย่อหน้าที่ 21-23

¹⁴ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 720 (ปรับปรุง) “ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับข้อมูลอื่น”

¹⁵ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 570 (ปรับปรุง) ย่อหน้าที่ 2

35. ส่วนนี้ของรายงานของผู้สอบบัญชีต้องระบุถึงความรับผิดชอบในการกำกับดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงิน เมื่อผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลไม่ใช่ผู้มีหน้าที่ความรับผิดชอบที่กล่าวไว้ในย่อหน้าที่ 34 ข้างต้น ในกรณีนี้ หัวข้อของส่วนนี้ต้องอ้างอิงถึง “ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล” หรือคำอื่นที่เหมาะสมในบริบทของกฎหมายของประเทศนั้นๆ (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก50)
36. เมื่องบการเงินจัดทำตามแบบการนำเสนอข้อมูลที่ต้องการตามที่ควร คำอธิบายของความรับผิดชอบต่อการเงินในรายงานของผู้สอบบัญชีต้องอ้างอิงถึง “การจัดทำและการนำเสนอข้อมูลที่ต้องการตามที่ควรของงบการเงินเหล่านี้” ตามที่เหมาะสมกับสถานการณ์

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

37. รายงานของผู้สอบบัญชีต้องรวมส่วนที่มีหัวข้อ “ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน”
38. ส่วนนี้ของรายงานของผู้สอบบัญชีต้อง (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก51)
- (ก) ระบุว่าวัตถุประสงค์ของผู้สอบบัญชีคือ
 - (1) ได้รับความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด
 - (2) เสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของผู้สอบบัญชี (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก52)
 - (ข) ระบุว่าความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือการให้ความเชื่อมั่นในระดับสูง แต่ไม่ได้รับการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป
 - (ค) ระบุว่าแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้
 - (1) อธิบายว่าข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงนั้นถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินเหล่านี้¹⁶ หรือ
 - (2) แสดงคำจำกัดความหรือคำอธิบายของสาระสำคัญตามแบบการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก54)
39. ส่วนของความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในรายงานของผู้สอบบัญชีต้อง (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก51)
- (ก) ระบุว่าตรวจสอบของผู้สอบบัญชีตามมาตรฐานการสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ

¹⁶ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 320 “ความมีสาระสำคัญในการวางแผนและการปฏิบัติงานสอบบัญชี” ย่อหน้าที่ 2

- (ข) อธิบายการตรวจสอบโดยระบุว่าความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี คือ
- (1) ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงินไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงผลข้อมูล การแสดงผลข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน
 - (2) ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบเพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของกิจการ ในสถานการณ์ที่ผู้สอบบัญชีมีความรับผิดชอบในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงิน ผู้สอบบัญชีต้องละเว้นข้อความว่าการพิจารณาของผู้สอบบัญชีต่อการควบคุมภายในไม่ใช่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความเห็นต่อประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของกิจการ
 - (3) ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร
 - (4) สรุปร่วมกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหาร และจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปร่วมที่มีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถในการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการหรือไม่ ถ้าผู้สอบบัญชีได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ ผู้สอบบัญชีต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีโดยให้ข้อสังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของผู้สอบบัญชีจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของผู้สอบบัญชีขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้กิจการต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง
 - (5) เมื่องบการเงินจัดทำขึ้นตามแม่บทการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามที่ควร ประเมินการนำเสนอ โครงสร้าง และเนื้อหาของงบการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่างบการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่

(ค) เมื่อมีการนำมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 600 (ปรับปรุง)¹⁷ ไปปฏิบัติ ให้อธิบายความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีในงานการตรวจสอบกลุ่มกิจการโดยระบุว่า

- (1) ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีคือการวางแผนและการปฏิบัติงานตรวจสอบกลุ่มกิจการเพื่อให้ได้รับหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินของกิจการหรือหน่วยธุรกิจภายในกลุ่มกิจการเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นต่อการเงินของกลุ่มกิจการ
- (2) ผู้สอบบัญชีรับผิดชอบต่อการกำหนดแนวทาง การควบคุมดูแลและการสอบทานงานตรวจสอบที่ทำเพื่อวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบกลุ่มกิจการ
- (3) ผู้สอบบัญชีเป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวต่อความเห็นของผู้สอบบัญชี¹⁸

40. ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในรายงานของผู้สอบบัญชีต้องรวม (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก51)

- (ก) ระบุว่าผู้สอบบัญชีได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลในเรื่องต่างๆ ที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ รวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายใน หากผู้สอบบัญชีพบในระหว่างการตรวจสอบ
- (ข) สำหรับการตรวจสอบงบการเงินของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ให้ระบุว่าผู้สอบบัญชีได้ให้คำรับรองแก่ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลแล้วผู้สอบบัญชีได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสระและได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทั้งหมดตลอดจนเรื่องอื่น ซึ่งผู้สอบบัญชีเชื่อว่า มีเหตุผลที่บุคคลภายนอกอาจพิจารณาว่ากระทบต่อความเป็นอิสระ และการดำเนินการเพื่อขจัดอุปสรรคหรือมาตรการป้องกันที่ใช้ของผู้สอบบัญชี (ถ้ามี) และ
- (ค) สำหรับการตรวจสอบงบการเงินของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และกิจการอื่นๆ ที่ต้องสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 ให้ระบุว่า จากเรื่องที่ติดต่อสื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ผู้สอบบัญชีพิจารณาเรื่องต่างๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินในงวดปัจจุบันและกำหนดเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ผู้สอบบัญชีได้อธิบายเรื่องเหล่านี้ในรายงานของผู้สอบบัญชีเว้นแต่กฎหมายหรือข้อบังคับไม่ให้เปิดเผยต่อสาธารณะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวหรือในสถานการณ์ที่ยากที่จะเกิดขึ้น ผู้สอบบัญชีพิจารณาว่าไม่ควรสื่อสารเรื่องดังกล่าวในรายงานของผู้สอบบัญชีเพราะการกระทำดังกล่าวสามารถคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผล

¹⁷ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 600 (ปรับปรุง) “ข้อพิจารณาพิเศษ – การตรวจสอบงบการเงินของกลุ่มกิจการรวมถึงงานของผู้สอบบัญชีของกิจการภายในกลุ่ม”

¹⁸ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 600 (ปรับปรุง) ย่อหน้าที่ 53

ว่าจะมีผลกระทบในทางลบมากกว่าผลประโยชน์ต่อส่วนได้เสียสาธารณะจากการสื่อสารดังกล่าว (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก54)

ตำแหน่งของการบรรยายความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

41. การบรรยายความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินตามที่กำหนดในย่อหน้าที่ 39-40 ต้องแสดงไว้ (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก55)
 - (ก) ภายในรายงานของผู้สอบบัญชี
 - (ข) ภายในภาคผนวกของรายงานของผู้สอบบัญชี ในกรณีนี้รายงานของผู้สอบบัญชีต้องรวมการอ้างอิงไปยังตำแหน่งของภาคผนวก หรือ (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก56-ก58)
 - (ค) โดยการอ้างอิงโดยเฉพาะภายในรายงานของผู้สอบบัญชีไปยังตำแหน่งของคำบรรยายดังกล่าวบนเว็บไซต์ขององค์กรที่เหมาะสม เมื่อกฎหมาย ข้อกำหนดหรือมาตรฐานการสอบบัญชีของประเทศอนุญาตให้ผู้สอบบัญชีทำได้ (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก55 และ ก57-ก58)
42. เมื่อผู้สอบบัญชีอ้างอิงไปยังคำบรรยายความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีบนเว็บไซต์ขององค์กรที่เหมาะสม ผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาว่าคำบรรยายนั้นต้องไม่ขัดแย้งกับข้อกำหนดในย่อหน้าที่ 39-40 ของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก57)

ความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงาน

43. หากผู้สอบบัญชีกล่าวถึงความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงานไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีต่องบการเงิน ซึ่งนอกเหนือจากความรับผิดชอบผู้สอบบัญชีภายใต้มาตรฐานการสอบบัญชีในการรายงานต่องบการเงิน ความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงานดังกล่าวต้องกล่าวถึงในส่วนที่แยกต่างหากในรายงานของผู้สอบบัญชีและต้องอยู่ภายใต้หัวข้อ “รายงานตามข้อกำหนดทางกฎหมายและข้อบังคับอื่น” หรือหัวข้ออื่นตามความเหมาะสมกับเนื้อหาของส่วนนั้น เว้นแต่ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบในการรายงานอื่น ๆ เหล่านี้ในหัวข้อเหมือนกันกับที่นำเสนอภายใต้ความรับผิดชอบการรายงานที่กำหนดโดยมาตรฐานการสอบบัญชีในกรณีที่นำเสนอความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงานในส่วนที่เหมือนกันกับองค์ประกอบรายงานที่เกี่ยวข้องที่กำหนดโดยมาตรฐานการสอบบัญชี (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก59-ก61)
44. หากมีการนำเสนอความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงานในส่วนที่เหมือนกันกับองค์ประกอบการรายงานที่เกี่ยวข้องที่กำหนดโดยมาตรฐานการสอบบัญชี รายงานของผู้สอบบัญชีต้องทำให้แตกต่างอย่างชัดเจนเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงานจากการรายงานที่กำหนดโดยมาตรฐานการสอบบัญชี (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก61)
45. หากรายงานของผู้สอบบัญชีมีส่วนที่แยกต่างหากเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงานหัวข้อ ชื่อความ และคำอธิบายที่กล่าวถึงในย่อหน้าที่ 21-40 ต้องอยู่ภายใต้หัวข้อ “รายงานต่อการตรวจสอบงบการเงิน” โดยที่หัวข้อ “รายงานตามข้อกำหนดทางกฎหมายและข้อบังคับอื่น” ต้องแสดงต่อจากหัวข้อ “รายงานต่อการตรวจสอบงบการเงิน” (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก61)

ชื่อของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน

46. ต้องแสดงชื่อของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีสำหรับการตรวจสอบงบการเงินของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เว้นแต่ว่าในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ยาก การเปิดเผยดังกล่าวจะถูกคาดหวังอย่างมีเหตุผลว่าจะนำไปสู่อุปสรรคต่อความปลอดภัยส่วนบุคคลอย่างสำคัญ ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ยาก ผู้สอบบัญชีตั้งใจที่จะไม่แสดงชื่อของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานในรายงานของผู้สอบบัญชี ผู้สอบบัญชีต้องปรึกษาหารือความตั้งใจนี้กับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเพื่อแจ้งให้ทราบถึงการประเมินของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับความเป็นไปได้และความรุนแรงของอุปสรรคต่อความปลอดภัยส่วนบุคคลอย่างสำคัญ (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก62-ก64)

ลายมือชื่อของผู้สอบบัญชี

47. รายงานของผู้สอบบัญชีต้องลงลายมือชื่อ (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก65-ก66)

ที่อยู่ของผู้สอบบัญชี

48. รายงานของผู้สอบบัญชีต้องแจ้งสถานที่ที่ผู้สอบบัญชีทำการประกอบวิชาชีพ

วันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี

49. รายงานของผู้สอบบัญชีต้องไม่ลงวันที่ก่อนวันที่ผู้สอบบัญชีได้รับหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีต่องบการเงิน รวมถึงหลักฐานว่า (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก67-ก70)
- (ก) ได้มีการจัดทำทุกงบและการเปิดเผยข้อมูลที่ประกอบเป็นงบการเงิน และ
 - (ข) ผู้มีอำนาจได้ให้การรับรองว่าเป็นผู้รับผิดชอบต่องบการเงินเหล่านั้นแล้ว

รายงานของผู้สอบบัญชีที่กำหนดโดยกฎหมายหรือข้อบังคับ

50. หากกฎหมายหรือข้อบังคับของประเทศกำหนดให้ผู้สอบบัญชีใช้รูปแบบหรือถ้อยคำที่เฉพาะเจาะจงในรายงานของผู้สอบบัญชี รายงานของผู้สอบบัญชีจะอ้างอิงมาตรฐานการสอบบัญชีได้ก็ต่อเมื่อรายงานของผู้สอบบัญชานั้นได้รวมถึงแต่ละองค์ประกอบต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย (อ้างอิงย่อหน้าที่ ก71-ก72)
- (ก) ชื่อรายงาน
 - (ข) ผู้รับรายงานตามที่กำหนดโดยสถานการณ์ของงานตรวจสอบนั้น
 - (ค) วรรค “ความเห็น” เป็นการแสดงความเห็นต่องบการเงินและการอ้างอิงแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการจัดทำงบการเงิน (รวมถึงการระบุแหล่งที่มาของแม่บทการรายงานทางการเงินที่ไม่ใช่มาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี ย่อหน้าที่ 27)
 - (ง) การระบุถึงงบการเงินที่ได้ตรวจสอบ

- (จ) ข้อความที่ระบุว่าผู้สอบบัญชีเป็นอิสระจากกิจการตามข้อกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงินที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี และได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดเหล่านี้
- (1) ข้อความนี้ต้องระบุแหล่งที่มาของข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องหรืออ้างถึงประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
 - (2) หากข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกำหนดให้ผู้สอบบัญชีเปิดเผยต่อสาธารณะเมื่อผู้สอบบัญชีปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระที่ใช้เฉพาะกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับบางกิจการ ข้อความดังกล่าวต้องระบุว่าผู้สอบบัญชีมีความเป็นอิสระจากกิจการตามข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระที่เหมาะสมกับการตรวจสอบกิจการดังกล่าว
- (ฉ) ในกรณีที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่เป็นไปตามข้อกำหนดของการรายงานในย่อหน้าที่ 22 ของมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 570 (ปรับปรุง)
- (ช) ในกรณีที่เกี่ยวข้อง เกณฑ์ในการแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไข (หรือแสดงความเห็นว่างบการเงินไม่ถูกต้อง) ต้องระบุว่าเป็นไปตามข้อกำหนดการรายงานในย่อหน้าที่ 23 ของมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 570 (ปรับปรุง)
- (ซ) ในกรณีที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่รวมข้อมูลที่กำหนดโดยมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 หรือข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจสอบที่กำหนดโดยกฎหมายหรือข้อบังคับและเป็นไปตามข้อกำหนดการรายงานตามมาตรฐานการสอบบัญชี¹⁹ (อ้างถึงย่อหน้าที่ ก73-ก76)
- (ฌ) เมื่อนำไปปฏิบัติ วรรคที่ระบุถึงข้อกำหนดในการรายงานในย่อหน้าที่ 24 ของมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 720 (ปรับปรุง)
- (ญ) คำอธิบายความรับผิดชอบของผู้บริหารในการจัดทำงบการเงินและการระบุความรับผิดชอบเหล่านั้นในการกำกับดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินที่เป็นไปตามข้อกำหนดในย่อหน้าที่ 33-36
- (ฎ) การอ้างอิงถึงมาตรฐานการสอบบัญชีและกฎหมายหรือข้อกำหนด และคำอธิบายความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีในการแสดงความเห็นต่องบการเงิน ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดในย่อหน้าที่ 37-40 (อ้างถึงย่อหน้าที่ ก51-ก54)
- (ฏ) สำหรับการตรวจสอบงบการเงินฉบับสมบูรณ์เพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไปของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ต้องเปิดเผยชื่อของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน เว้นแต่ในสถานการณ์ที่ยากจะเกิดขึ้น การเปิดเผยดังกล่าวจะถูกคาดหวังอย่างมีเหตุผลว่าจะนำไปสู่อุปสรรคต่อความปลอดภัยส่วนบุคคลอย่างสำคัญ
- (ฐ) ลายมือชื่อของผู้สอบบัญชี

¹⁹ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 ย่อหน้าที่ 11-16

- (ท) ที่อยู่ของผู้สอบบัญชี
- (ฅ) วันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี

รายงานของผู้สอบบัญชีสำหรับการตรวจสอบที่เป็นไปตามทั้งมาตรฐานการสอบบัญชีของประเทศและมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ

- 51. ย่อหน้านี้ไม่เกี่ยวข้อง
- 52. ย่อหน้านี้ไม่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลเพิ่มเติมที่นำเสนอพร้อมกับการเงิน (อ้างถึงย่อหน้าที่ ก79-ก85)

- 53. หากมีการนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้กำหนดโดยแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องพร้อมกับการเงินที่ตรวจสอบแล้ว ผู้สอบบัญชีต้องประเมินโดยใช้ดุลยพินิจเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพว่าข้อมูลเพิ่มเติมดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินหรือไม่เนื่องจากลักษณะของข้อมูลหรือวิธีการนำเสนอข้อมูลดังกล่าว เมื่อข้อมูลดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน ในรายงานของผู้สอบบัญชีต้องครอบคลุมถึงข้อมูลเพิ่มเติมนั้นด้วย
- 54. หากมีการนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้กำหนดโดยแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องพร้อมกับการเงินที่ตรวจสอบแล้ว ผู้สอบบัญชีต้องประเมินว่าข้อมูลเพิ่มเติมดังกล่าวถูกนำเสนอในวิธีที่ทำให้มีความแตกต่างอย่างเพียงพอและชัดเจนจากงบการเงินที่ตรวจสอบแล้วหรือไม่ หากข้อมูลเพิ่มเติมดังกล่าวไม่ได้ถูกแยกออกจากงบการเงินที่ตรวจสอบแล้วอย่างชัดเจน ผู้สอบบัญชีต้องขอให้ผู้บริหารเปลี่ยนแปลงวิธีการนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมที่ยังไม่ได้ตรวจสอบดังกล่าว หากผู้บริหารปฏิเสธ ผู้สอบบัญชีต้องอธิบายในรายงานของผู้สอบบัญชีว่าข้อมูลเพิ่มเติมดังกล่าวยังไม่ได้ตรวจสอบ

การนำไปปฏิบัติและคำอธิบายอื่น

ลักษณะเชิงคุณภาพของวิธีปฏิบัติทางการบัญชีของกิจการ (อ้างถึงย่อหน้าที่ 12)

- ก1. ผู้บริหารใช้ดุลยพินิจต่าง ๆ เกี่ยวกับจำนวนเงินและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน
- ก2. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 260 (ปรับปรุง) กล่าวถึงลักษณะเชิงคุณภาพของวิธีปฏิบัติทางการบัญชี²⁰ ในการพิจารณาถึงลักษณะเชิงคุณภาพของวิธีปฏิบัติทางการบัญชีของกิจการ ผู้สอบบัญชีอาจพบว่ามีความลำเอียงที่อาจเกิดขึ้นในการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ผู้สอบบัญชีอาจสรุปได้ว่าผลกระทบโดยรวมของความไม่เป็นกลาง รวมถึงผลกระทบของการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงที่ไม่ได้รับการแก้ไข ทำให้งบการเงินโดยรวมมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

²⁰ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 260 (ปรับปรุง) “การสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำกับดูแล” ภาคผนวก 2

ข้อบ่งชี้เกี่ยวกับความไม่เป็นกลางที่อาจกระทบต่อการประเมินของผู้สอบบัญชีว่างบการเงินโดยรวม แสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่นั้น รวมถึงเรื่องต่อไปนี้

- การเลือกแก้ไขการแสดงผลข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงที่ได้แจ้งให้แก่ผู้บริหารทราบในระหว่าง การตรวจสอบ (เช่น การแก้ไขการแสดงผลข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงที่ทำให้กำไรเพิ่มขึ้น แต่ ไม่แก้ไขการแสดงผลข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงที่ทำให้กำไรลดลง)
- ความลำเอียงของผู้บริหารที่อาจเกิดขึ้นในการจัดทำประมาณการทางบัญชี

ก3. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 540 (ปรับปรุง) กล่าวถึงความลำเอียงของผู้บริหารที่อาจเกิดขึ้นใน การจัดทำประมาณการทางบัญชี²¹ ข้อบ่งชี้ถึงความลำเอียงของผู้บริหารที่อาจเกิดขึ้นไม่ได้แปลว่ามี การแสดงผลข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงสำหรับวัตถุประสงค์ในการหาข้อสรุปเกี่ยวกับความสมเหตุสมผล ของประมาณการทางบัญชีเสมอไป แต่ข้อบ่งชี้ดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อการประเมินของผู้สอบบัญชี ว่างบการเงินโดยรวมปราศจากข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่

เปิดเผยนโยบายการบัญชีอย่างเหมาะสมในงบการเงิน (อ้างถึงย่อหน้าที่ 13(ก))

ก4. ในการประเมินว่างบการเงินได้เปิดเผยอย่างเหมาะสมหรือไม่เกี่ยวกับการเลือกใช้นโยบายการบัญชี ที่สำคัญที่และการนำไปปฏิบัติ ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาเรื่องต่างๆ เช่น

- ได้มีการเปิดเผยนโยบายการบัญชีที่สำคัญตามที่กำหนดโดยแม่บทการรายงานทางการเงิน ที่เกี่ยวข้องแล้วหรือไม่
- ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีที่สำคัญที่เปิดเผยในงบการเงินมีความเกี่ยวข้องและ สะท้อนถึงการรับรู้รายการ การวัดมูลค่าและเกณฑ์ในการแสดงรายการตามแม่บท การรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง ได้ถูกนำไปปฏิบัติกับประเภทของรายการ ยอดคงเหลือ ทางบัญชี และการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินในสถานการณ์ ซึ่งเฉพาะเจาะจงของ การดำเนินงานและสภาพแวดล้อมของกิจการหรือไม่
- การอธิบายการนำเสนอนโยบายการบัญชีที่สำคัญอย่างชัดเจน

ข้อมูลที่แสดงในงบการเงินมีความเกี่ยวข้อง มีความน่าเชื่อถือ สามารถเปรียบเทียบได้และเข้าใจได้ (อ้างถึงย่อหน้า 13(ง))

ก5. การประเมินความเข้าใจได้ของงบการเงินรวมถึงการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ เช่น

- แสดงข้อมูลในงบการเงินในรูปแบบที่ชัดเจนและกระชับหรือไม่
- การจัดวางการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญอย่างเด่นชัด เหมาะสม (เช่น เมื่อมีข้อมูลเฉพาะ กิจการที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้) และการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินมีการอ้างอิง อย่างเหมาะสมในรูปแบบที่จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาที่สำคัญสำหรับผู้ใช้ในการระบุข้อมูลที่ จำเป็นหรือไม่

²¹ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 540 (ปรับปรุง) “การตรวจสอบประมาณการทางบัญชี และการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้อง” ย่อหน้าที่ 32

การเปิดเผยผลกระทบของรายการและเหตุการณ์ที่มีสาระสำคัญต่อข้อมูลที่นำเสนอในงบการเงิน
(อ้างอิงย่อหน้าที่ 13(จ))

ก6. โดยทั่วไป งบการเงินที่จัดทำขึ้นตามแม่บทเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไปจะแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดของกิจการ การประเมินว่างบการเงินมีการเปิดเผยข้อมูล อย่างเพียงพอตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องหรือไม่ เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถ เข้าใจได้ถึงผลกระทบของรายการและเหตุการณ์ที่มีสาระสำคัญต่อฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของกิจการ รวมถึงการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ เช่น

- ขอบเขตของข้อมูลในงบการเงินมีความเกี่ยวข้องและเฉพาะเจาะจงกับสถานการณ์ของ กิจการ
- มีการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินอย่างเพียงพอหรือไม่เพื่อช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินมีความเข้าใจ
 - ลักษณะและขอบเขตของสินทรัพย์และหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นของกิจการที่เกิดจาก รายการหรือเหตุการณ์ที่ไม่เข้าเกณฑ์ในการรับรู้รายการ (หรือเกณฑ์ในการตัด รายการ) ที่กำหนดโดยแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง
 - ลักษณะและขอบเขตของความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริง อันเป็นสาระสำคัญที่เกิดจากรายการหรือเหตุการณ์
 - วิธีที่ใช้และข้อสมมติและการใช้ดุลยพินิจและการเปลี่ยนแปลงในเรื่องเหล่านี้ ที่กระทบจำนวนเงินที่แสดงรายการหรือการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน รวมถึง การวิเคราะห์ความอ่อนไหวที่เกี่ยวข้อง

ประเมินว่างบการเงินมีการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามที่ควรหรือไม่ (อ้างอิงย่อหน้าที่ 14)

ก7. แม่บทการรายงานทางการเงินบางแม่บทรับรู้แนวคิดการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามที่ควร²² อย่างชัดเจนหรือโดยนัย ตามที่กล่าวไว้ในย่อหน้าที่ 7(ข) ของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ แม่บทการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามที่ควร²³ ไม่เพียงแต่กำหนดให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดของ แม่บท แต่ยังรับรู้โดยชัดเจนหรือโดยนัยว่าผู้บริหารอาจจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน เกินกว่าข้อกำหนดโดยเฉพาะของแม่บท²⁴

ก8. การประเมินของผู้สอบบัญชีว่างบการเงินมีการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามที่ควรหรือไม่ ทั้งการ แสดง รายการและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน เป็นเรื่องของดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพ

²² ตัวอย่างเช่น มาตรฐานการรายงานทางการเงินระบุว่า การนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามที่ควรต้องการความเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของ ผลกระทบของรายการ เงื่อนไขและเหตุการณ์อื่น ๆ ซึ่งเป็นไปตามคำนิยามและเกณฑ์การรับรู้รายการสำหรับสินทรัพย์ หนี้สิน รายได้ และ ค่าใช้จ่าย

²³ ดูมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 200 ย่อหน้าที่ 13(ก)

²⁴ ตัวอย่างเช่น มาตรฐานการรายงานทางการเงินกำหนดให้กิจการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินเพิ่มเติมเมื่อการปฏิบัติตามข้อกำหนดโดยเฉพาะใน มาตรฐานการรายงานทางการเงินไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผลกระทบของรายการซึ่งเฉพาะเจาะจง เงื่อนไขและเหตุการณ์ อื่น ๆ ของฐานะการเงินและผลการดำเนินงานทางการเงิน (มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 “การนำเสนองบการเงิน” ย่อหน้าที่ 17.3)

การประเมินนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ เช่น ข้อเท็จจริงและสถานการณ์ของกิจการรวมถึงการเปลี่ยนแปลง ซึ่งขึ้นอยู่กับความเข้าใจในกิจการของผู้สอบบัญชีและหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับระหว่างการตรวจสอบ การประเมินยังรวมถึงการพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นเพื่อให้มีการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามที่ควรที่เก็จากเรื่องที่มีสาระสำคัญ เป็นต้น (โดยทั่วไปการแสดงผลข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงจะถูกพิจารณาว่ามีสาระสำคัญถ้าสามารถคาดการณ์อย่างสมเหตุสมผลว่าการแสดงนั้นจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน ซึ่งใช้งบการเงินโดยรวมเป็นเกณฑ์) เช่น ผลกระทบของการพัฒนาการข้อกำหนดการรายงานทางการเงินหรือการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

- ก9. การประเมินว่างบการเงินมีการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามที่ควรหรือไม่ อาจรวมถึงตัวอย่างเช่น การปรึกษาหารือกับผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับความเห็นที่ว่าทำไมจึงมีการเลือกแสดงข้อมูลที่เฉพาะเจาะจง รวมถึงทางเลือกอื่นที่อาจได้รับการพิจารณา การปรึกษาหารืออาจรวมถึง ตัวอย่างเช่น
- ระดับของจำนวนเงินในการรวมหรือการแยกแสดงรายการในงบการเงิน และการแสดงผลข้อมูลของจำนวนเงินหรือการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินเป็นการปิดบังข้อมูลที่มีประโยชน์หรือทำให้เข้าใจข้อมูลผิดพลาดหรือไม่
 - สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในอุตสาหกรรมที่เหมาะสมหรือการปฏิบัติใด ๆ ที่แตกต่างมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ของกิจการและเป็นที่ยอมรับหรือไม่

คำอธิบายแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง (อ้างถึงย่อหน้าที่ 15)

- ก10. ตามที่ได้อธิบายในมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 200 การจัดทำงานงบการเงินโดยผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล (ถ้ามี) ต้องมีคำอธิบายที่เพียงพอเกี่ยวกับแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องในงบการเงิน²⁵ คำอธิบายดังกล่าวมีความสำคัญเพราะเป็นการแจ้งให้ผู้ใช้งบการเงินทราบถึงแม่บทที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดทำงานงบการเงิน
- ก11. คำอธิบายว่างบการเงินจัดทำขึ้นตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องแม่บทใดแม่บทหนึ่งนั้นจะเหมาะสมก็ต่อเมื่องบการเงินดังกล่าวจัดทำขึ้นตามข้อกำหนดทุกข้อของแม่บทนั้น ซึ่งมีผลบังคับใช้ในระหว่างงวดที่งบการเงินนั้นครอบคลุมอยู่
- ก12. คำอธิบายแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องที่ใช้ภาษาที่แสดงเงื่อนไขหรือข้อจำกัดที่ไม่ชัดเจน (ตัวอย่างเช่น “งบการเงินเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินเป็นส่วนใหญ่”) เป็นคำอธิบายแม่บทที่ไม่เพียงพอ เพราะคำอธิบายดังกล่าวอาจทำให้ผู้ใช้งบการเงินเกิดการเข้าใจผิดได้

การอ้างอิงถึงแม่บทการรายงานทางการเงินมากกว่าหนึ่งแม่บท

- ก13. ในบางกรณี งบการเงินอาจจะปฏิบัติตามแม่บทการรายงานทางการเงินสองแม่บท (เช่น แม่บทการบัญชีของประเทศและมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ) ซึ่งอาจเกิดจาก

²⁵ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 200 ย่อหน้าที่ ก2-ก3

การที่ผู้บริหารถูกกำหนดให้หรือเลือกที่จะจัดทำงบการเงินตามแม่บททั้งสองแม่บท ซึ่งเป็นแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องทั้งสองแม่บท คำอธิบายดังกล่าวจะเหมาะสมก็ต่อเมื่องบการเงินจัดทำขึ้นตามแม่บทการบัญชีแต่ละแม่บท ในการที่จะถือได้ว่างบการเงินจัดทำขึ้นตามแม่บททั้งสองแม่บท งบการเงินนั้นต้องจัดทำขึ้นตามแม่บททั้งสองแม่บทพร้อม ๆ กันและโดยไม่ต้องมีการกระทบยอด ในทางปฏิบัติ การปฏิบัติตามแม่บททั้งสองแม่บทพร้อม ๆ กันเป็นไปได้ยาก เว้นแต่ประเทศดังกล่าวได้รับเอาแม่บทอื่น (เช่น มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ) มาเป็นแม่บทของประเทศหรือได้จัดอุปสรรคทั้งปวงในการปฏิบัติตามแม่บทดังกล่าวแล้ว

- ก14. งบการเงินที่จัดทำขึ้นตามแม่บทการรายงานทางการเงินแม่บทหนึ่ง และมีหมายเหตุประกอบงบการเงินหรือฉบับเพิ่มเติมเพื่อกระทบยอดไปยังงบการเงินที่จัดทำขึ้นตามแม่บทอีกแม่บทหนึ่ง ไม่ถือว่าเป็นงบการเงินที่จัดทำขึ้นตามแม่บทอื่น ทั้งนี้ เพราะงบการเงินไม่ได้รับรวมข้อมูลทั้งหมดในลักษณะตามที่กำหนดโดยแม่บทอื่นนั้น
- ก15. อย่างไรก็ตาม งบการเงินอาจจัดทำขึ้นตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับแม่บทหนึ่ง และมีการอธิบายเพิ่มเติมไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินเกี่ยวกับขอบเขตที่งบการเงินนั้นเป็นไปตามแม่บทการรายงานทางการเงินอีกแม่บทหนึ่ง (เช่น งบการเงินที่จัดทำขึ้นตามแม่บทของประเทศ มีการอธิบายเกี่ยวกับขอบเขตที่งบการเงินนั้นเป็นไปตามแม่บทการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ) คำอธิบายดังกล่าวเป็นการให้ข้อมูลทางการเงินเพิ่มเติม และถือเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินตามที่กล่าวไว้ในย่อหน้าที่ 54 และถูกครอบคลุมโดยความเห็นของผู้สอบบัญชี ถ้าไม่สามารถทำให้คำอธิบายดังกล่าวแยกต่างหากอย่างชัดเจนจากงบการเงิน

รูปแบบของความเห็น

- ก16. อาจมีบางกรณีการนำเสนองบการเงินไม่ถูกต้องตามที่ควร แม้ว่างบการเงินนั้นได้จัดทำขึ้นตามข้อกำหนดของแม่บทการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามที่ควร ในกรณีเช่นนี้ อาจเป็นไปได้ที่ผู้บริหารจะเพิ่มการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินเกินกว่าตามที่กำหนดไว้โดยเฉพาะเจาะจงในแม่บท หรือในสถานการณ์ที่ยากจะเกิดขึ้น ปฏิบัติต่างไปจากข้อกำหนดของแม่บทเพื่อให้การนำเสนองบการเงินนั้นถูกต้องตามที่ควร (อ้างถึงย่อหน้าที่ 18)
- ก17. เป็นเรื่องที่ยากจะเกิดขึ้นที่ผู้สอบบัญชีจะพิจารณาว่า งบการเงินที่จัดทำตามแม่บทของการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์จะทำให้เกิดการเข้าใจผิด หากผู้สอบบัญชีได้พิจารณาตามมาตรฐานการสอบบัญชีรหัส 210 แล้วว่าแม่บทดังกล่าวเป็นที่ยอมรับได้ ²⁶ (อ้างถึงย่อหน้าที่ 19)

รายงานของผู้สอบบัญชี (อ้างถึงย่อหน้าที่ 20)

- ก18. รายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรครอบคลุมรายงานที่ออกในรูปแบบสำเนาถาวรและรายงานที่ออกในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- ก19. ภาคผนวกแสดงตัวอย่างรายงานของผู้สอบบัญชีต่องบการเงิน ซึ่งได้รวมองค์ประกอบต่าง ๆ ตามที่กล่าวในย่อหน้าที่ 21-49 มาตรฐานการสอบบัญชีนี้ไม่ได้กำหนดการเรียงลำดับองค์ประกอบ

²⁶ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 “ข้อตกลงในการรับงานสอบบัญชี” ย่อหน้าที่ 6(ก)

ของรายงานของผู้สอบบัญชี ยกเว้นวรรคความเห็นและเกณฑ์ในการแสดงความเห็น อย่างไรก็ตาม มาตรฐานการสอบบัญชีนี้กำหนดให้ใช้หัวข้อเฉพาะ ซึ่งช่วยให้รายงานของผู้สอบบัญชีที่อ้างถึงการตรวจสอบที่ปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชีได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่องค์ประกอบของรายงานของผู้สอบบัญชีถูกนำเสนอในลำดับที่แตกต่างจากรายงานของผู้สอบบัญชีที่แสดงไว้เป็นตัวอย่างในภาคผนวกของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้

รายงานของผู้สอบบัญชีสำหรับการตรวจสอบที่เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี

ชื่อรายงาน (อ้างถึงย่อหน้าที่ 21)

ก20. ชื่อรายงานที่ระบุว่ารายงานนั้นเป็นรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ตัวอย่างเช่น “รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต” ซึ่งทำให้รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนั้นแตกต่างจากรายงานที่ออกโดยผู้อื่น

ผู้รับรายงาน (อ้างถึงย่อหน้าที่ 22)

ก21. กฎหมายหรือข้อบังคับในแต่ละประเทศมักกำหนดว่าใครเป็นผู้รับรายงานที่จะต้องถูกระบุในรายงานของผู้สอบบัญชี โดยทั่วไปแล้ว รายงานของผู้สอบบัญชีจะระบุถึงผู้ที่ให้จัดทำรายงานนั้น ซึ่งมักเป็นผู้ถือหุ้นหรือผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลของกิจการที่งบการเงินได้รับการตรวจสอบ

ความเห็นของผู้สอบบัญชี (อ้างถึงย่อหน้าที่ 24-26)

อ้างอิงงบการเงินที่ตรวจสอบ

ก22. รายงานของผู้สอบบัญชีระบุว่า ตัวอย่างเช่น ผู้สอบบัญชีตรวจสอบงบการเงินของกิจการ ซึ่งประกอบด้วย (ระบุชื่อแต่ละงบการเงิน ซึ่งประกอบด้วยงบการเงินฉบับสมบูรณ์ตามที่กำหนดโดยแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง ระบุวันที่หรือเวลาที่ครอบคลุมในแต่ละงบการเงิน) และหมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมทั้งสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

ก23. เมื่อผู้สอบบัญชีทราบว่างบการเงินที่ตรวจสอบแล้วจะรวมอยู่ในเอกสารที่มีข้อมูลอื่น เช่นรายงานประจำปี ผู้สอบบัญชีอาจพิจารณาที่จะระบุเลขหน้าที่จะนำเสนองบการเงินที่ตรวจสอบแล้ว หากรูปแบบของการนำเสนอสามารถทำได้ ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินระบุงบการเงินที่รายงานของผู้สอบบัญชีกล่าวถึงได้

“นำเสนอโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญ” หรือ “แสดงตามความจริงและถูกต้องตามที่ควร”

ก24. (ย่อหน้านี้ไม่เกี่ยวข้อง เพราะรูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชีที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี ใช้ถ้อยคำ “นำเสนอโดยถูกต้องตามที่ควร” เพียงถ้อยคำเดียว)

ก25. เมื่อผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข การใช้ข้อความนี้ไม่เหมาะสม เช่น “ตามที่อธิบายไว้ก่อนหน้านี้” หรือ “ขึ้นอยู่กับ” โดยเชื่อมโยงกับความเห็น เพราะข้อความเหล่านี้จะทำให้ความเห็นมีเงื่อนไขหรือความเห็นคลุมเครือหรือความเห็นเปลี่ยนแปลงไป

คำอธิบายงบการเงินและเรื่องที่น่าสนใจ

- ก26. ความเห็นของผู้สอบบัญชีครอบคลุมงบการเงินฉบับสมบูรณ์ตามที่กำหนดโดยแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างเช่น ในกรณีของแม่บทเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไปหลายแม่บท งบการเงินประกอบด้วย งบฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น งบกระแสเงินสด และหมายเหตุที่เกี่ยวข้อง ซึ่งโดยทั่วไปประกอบด้วย สรุปนโยบาย การบัญชีที่สำคัญและหมายเหตุเรื่องอื่น ๆ ในบางประเทศข้อมูลเพิ่มเติมอาจถือเป็นส่วนหนึ่งของ งบการเงิน
- ก27. ในกรณีของงบการเงินที่จัดทำขึ้นตามแม่บทการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามที่ควร ความเห็นของผู้สอบบัญชีระบุว่างบการเงินจัดทำขึ้นโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญ และให้ระบุเรื่องที่ งบการเงินถูกออกแบบมาเพื่อนำเสนอด้วย ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่งบการเงินจัดทำขึ้นตาม มาตรฐานการรายงานทางการเงินของประเทศไทย เรื่องเหล่านี้คือ ฐานะการเงินของกิจการ ณ สิ้นงวด และผลการดำเนินงานของกิจการ และกระแสเงินสดสำหรับงวดสิ้นสุดวันเดียวกัน ดังนั้น (.....) ในย่อหน้าที่ 25 และที่ใด ๆ ในมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ให้แทนที่ด้วยถ้อยคำ ที่เป็นตัวเอนในประโยคก่อนหน้าเมื่อแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องเป็นมาตรฐาน การรายงานทางการเงินของประเทศไทย หรือในกรณีแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จะถูกแทนที่ด้วยถ้อยคำ ซึ่งอธิบายเรื่องที่งบการเงินถูกออกแบบมาเพื่อนำเสนอ

คำอธิบายแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องและผลกระทบที่อาจมีต่อความเห็นของผู้สอบบัญชี

- ก28. การระบุถึงแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องในรายงานของผู้สอบบัญชีนั้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อแจ้งให้ผู้ใช้ง่ายงานของผู้สอบบัญชีทราบถึงบริบทที่ใช้ในการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี และไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะจำกัดการประเมินตามที่กำหนดในย่อหน้าที่ 14 การระบุถึงแม่บท การรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องอาจใช้ถ้อยคำ เช่น
- “.....ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน” หรือ
- “.....ตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปในประเทศ ก”
- ก29. เมื่อแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องครอบคลุมถึงมาตรฐานรายงานทางการเงินและ ข้อกำหนดทางกฎหมาย การระบุถึงแม่บทจะใช้ถ้อยคำ “.....ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และข้อกำหนดในประมวลกฎหมายว่าด้วยบริษัทจำกัดของประเทศ ก” มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 กล่าวถึงสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งระหว่างมาตรฐานการรายงานทางการเงินและ ข้อกำหนดทางกฎหมาย²⁷
- ก30. ตามที่กล่าวถึงในย่อหน้าที่ ก13 งบการเงินอาจจัดทำขึ้นตามแม่บทการรายงานทางการเงิน สองแม่บท ซึ่งทั้งสองแม่บทต่างก็เป็นแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น แม่บทแต่ละ แม่บทจะถูกพิจารณาแยกต่างหากจากกันในการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีต่องบการเงิน และ ความเห็นของผู้สอบบัญชีตามที่กำหนดในย่อหน้าที่ 25-27 ต้องอ้างอิงถึงแม่บททั้งสองแม่บท ดังนี้

²⁷ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 ย่อหน้าที่ 18

- (ก) หากงบการเงินเป็นไปตามแม่บทแต่ละแม่บท จะมีการแสดงความเห็นสองความเห็น คือ ความเห็นว่างบการเงินจัดทำขึ้นตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องแม่บทหนึ่ง (เช่น แม่บทของประเทศ) และความเห็นว่างบการเงินจัดทำขึ้นตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องอีกแม่บทหนึ่ง (เช่น มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ) ความเห็นเหล่านี้อาจแสดงโดยแยกต่างหากจากกันหรือเป็นข้อความเดียวกัน (เช่น งบการเงินแสดง (.....) โดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปของประเทศ ก และตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ)
- (ข) หากงบการเงินเป็นไปตามแม่บทเพียงแม่บทเดียว แต่ไม่เป็นไปตามแม่บทอีกแม่บทหนึ่ง สามารถแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขว่างบการเงินจัดทำขึ้นตามแม่บทหนึ่ง (เช่น แม่บทของประเทศ) แต่แสดงความเห็นแบบที่เปลี่ยนแปลงไปในส่วนที่เกี่ยวกับแม่บทอีกแม่บทหนึ่ง (เช่น มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ) ตามที่กำหนดใน มาตรฐานสอบบัญชี รหัส 705 (ปรับปรุง)
- ก31. ตามที่ระบุไว้ในย่อหน้าที่ ก15 งบการเงินอาจแสดงถึงการปฏิบัติตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับขอบเขตของการปฏิบัติตามแม่บทการรายงานทางการเงินอีกแม่บทหนึ่ง ข้อมูลเพิ่มเติมดังกล่าวถูกครอบคลุมโดยความเห็นของผู้สอบบัญชี เนื่องจากไม่สามารถแยกออกจากงบการเงินได้อย่างชัดเจน (ดูย่อหน้าที่ 53-54 และข้อมูลที่เกี่ยวข้องในย่อหน้าที่ ก79-ก85) ตามลำดับ
- (ก) หากการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแม่บทการรายงานทางการเงินอีกแม่บทหนึ่ง ทำให้เกิดการเข้าใจผิด ผู้สอบบัญชีจะแสดงความเห็นแบบที่เปลี่ยนแปลงไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 705 (ปรับปรุง)
- (ข) หากการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่ทำให้เกิดการเข้าใจผิด แต่ผู้สอบบัญชีพิจารณาแล้ว เห็นว่ามีความสำคัญเนื่องจากเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจงบการเงินของผู้ใช้ ผู้สอบบัญชีจะเพิ่มวรรณข้อมูลและเหตุการณ์ตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 706 (ปรับปรุง) เพื่อให้ผู้ใช้สังเกตการเปิดเผยดังกล่าว
- เกณฑ์ในการแสดงความเห็น (อ้างถึงย่อหน้าที่ 28)
- ก32. เกณฑ์ในการแสดงความเห็นให้บริบทที่สำคัญเกี่ยวกับความเห็นของผู้สอบบัญชี ดังนั้น มาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ต้องการให้เกณฑ์ในการแสดงความเห็นเป็นส่วนที่ต่อจากความเห็นโดยตรงในรายงานของผู้สอบบัญชี
- ก33. การอ้างอิงไปยังมาตรฐานใช้สื่อสารไปยังผู้ใช้งานรายงานของผู้สอบบัญชีว่าการตรวจสอบได้ปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้
- ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง (อ้างถึงย่อหน้าที่ 28(ค))
- ก34. การระบุข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องของประเทศนั้น ๆ ช่วยเพิ่มความโปร่งใสเกี่ยวกับข้อกำหนดเหล่านั้นที่เกี่ยวกับงานตรวจสอบโดยเฉพาะ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 200

อธิบายว่าข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องโดยปกติประกอบด้วยประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่เกี่ยวกับการตรวจสอบงบการเงิน (บางส่วนของย่อหน้านี้ไม่เกี่ยวข้องจึงไม่แปลเพราะใช้ข้อกำหนดจรรยาบรรณที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี)²⁸

ก35. (ย่อหน้านี้ไม่เกี่ยวข้องเพราะใช้ข้อกำหนดจรรยาบรรณที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี)

ก36 ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องอาจ

- สร้างข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระที่ใช้เฉพาะกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับบางกิจการตามที่ระบุไว้ในข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระสำหรับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะตามประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี นอกจากนี้ ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องอาจกำหนดหรือสนับสนุนให้ผู้สอบบัญชีพิจารณาความเหมาะสมที่จะนำข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระดังกล่าวไปปฏิบัติกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับกิจการที่นอกเหนือจากกิจการต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง²⁹
- กำหนดให้ผู้สอบบัญชีเปิดเผยต่อสาธารณะเมื่อผู้สอบบัญชีนำข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระที่ใช้เฉพาะกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับบางกิจการไปปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีกำหนดว่า เมื่อสำนักงานได้นำข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะไปใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบงบการเงินสำหรับกิจการ สำนักงานต้องเปิดเผยต่อสาธารณะถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว เว้นแต่การเปิดเผยดังกล่าวจะส่งผลให้เป็นการเปิดเผยความลับเกี่ยวกับแผนในอนาคตของกิจการ³⁰

มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 260 (ปรับปรุง) ระบุข้อกำหนดและแนวทางเกี่ยวกับการสื่อสารของผู้สอบบัญชีกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ซึ่งรวมถึงการสื่อสารสำหรับกรณีเหล่านี้³¹

ก37. (ย่อหน้านี้ไม่เกี่ยวข้องเพราะใช้ข้อกำหนดจรรยาบรรณที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี)

ก38. (ย่อหน้านี้ไม่เกี่ยวข้องเพราะใช้ข้อกำหนดจรรยาบรรณที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี)

ข้อพิจารณาเป็นพิเศษสำหรับการตรวจสอบกลุ่มกิจการ

ก39. ในการตรวจสอบกลุ่มกิจการซึ่งมีข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องซึ่งมาจากหลายแห่ง รวมถึงข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระ การอ้างอิงในรายงานของผู้สอบบัญชีของประเทศที่มีข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณจะเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กับผู้สอบบัญชีของกลุ่มกิจการ เนื่องจาก

²⁸ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 200 ย่อหน้าที่ ก17

²⁹ ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ย่อหน้าที่ 400.24 A1

³⁰ ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ย่อหน้าที่ R400.25-R400.26

³¹ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 260 (ปรับปรุง) ย่อหน้าที่ 17 และ ก29

ในการตรวจสอบกลุ่มกิจการ ผู้สอบบัญชีของกิจการภายในกลุ่มจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบกลุ่มกิจการ³²

- ก40. มาตรฐานการสอบบัญชีไม่ได้ระบุข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณหรือความเป็นอิสระโดยเฉพาะสำหรับผู้สอบบัญชี รวมถึงผู้สอบบัญชีของกิจการภายในกลุ่ม และดังนั้นไม่ได้ขยายหรือกำล้งข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระของประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี³³ ที่ผู้สอบบัญชีของกิจการถือปฏิบัติ หรือมาตรฐานการสอบบัญชีไม่ได้กำหนดให้ผู้สอบบัญชีของกิจการภายในกลุ่มต้องถือปฏิบัติเช่นเดียวกันในทุกกรณีตามข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระโดยเฉพาะ ซึ่งบังคับใช้กับผู้สอบบัญชีของกลุ่มกิจการ ดังนั้น ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระ ในสถานการณ์ของการตรวจสอบกลุ่มกิจการอาจมีความซับซ้อน มาตรฐานการสอบบัญชีรหัส 600 (ปรับปรุง)³⁴ ได้ให้แนวทางปฏิบัติกับผู้สอบบัญชีในการปฏิบัติงานตรวจสอบข้อมูลทางการเงินของกิจการภายในกลุ่มและของกลุ่มกิจการ รวมถึงสถานการณ์ที่ผู้สอบบัญชีของกิจการภายในกลุ่มไม่ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบกลุ่มกิจการ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (อ้างอิงย่อหน้าที่ 31)

- ก41. กฎหมายหรือข้อบังคับอาจกำหนดให้มีการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบสำหรับการตรวจสอบกิจการนอกเหนือจากกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ตัวอย่างเช่น กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะซึ่งเป็นกิจการที่ถูกกำหนดโดยกฎหมายหรือข้อบังคับ
- ก42. ผู้สอบบัญชีอาจตัดสินใจที่จะสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบสำหรับกิจการ รวมถึงกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะที่สำคัญ ตัวอย่างเช่น กิจการมีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในวงกว้างเป็นจำนวนมาก และรวมถึงการพิจารณาลักษณะและขนาดของธุรกิจ ตัวอย่างของกิจการดังกล่าวอาจรวมถึงสถาบันการเงิน (ตัวอย่างเช่น ธนาคาร บริษัทประกันภัย และกองทุนบำนาญ) และกิจการอื่น เช่น องค์การการกุศล
- ก43. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 กำหนดให้ผู้สอบบัญชีต้องตกลงร่วมกันในเงื่อนไขของงานตรวจสอบกับผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ตามความเหมาะสม และอธิบายบทบาทของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลในการตกลงเงื่อนไขในหนังสือตอบรับงานสอบบัญชีสำหรับกิจการซึ่งขึ้นอยู่กับกระบวนการกำกับดูแลของกิจการและกฎหมายหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง³⁵ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 กำหนดให้หนังสือตอบรับงานสอบบัญชีหรือข้อตกลงที่เป็นลายลักษณ์อักษรในรูปแบบอื่นที่เหมาะสมต้องรวมการอ้างอิงรูปแบบและเนื้อหาตามที่กำหนดของรายงานใดๆ ที่ออกโดยผู้สอบบัญชี³⁶ เมื่อผู้สอบบัญชีไม่ถูกกำหนดให้สื่อสาร

³² มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 600 (ปรับปรุง) ย่อหน้าที่ ก56-ก57 และ ก66-ก68

³³ ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี หมวด 405

³⁴ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 600 (ปรับปรุง) ย่อหน้าที่ 25 และ 27

³⁵ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 ย่อหน้าที่ 9 และ ก22

³⁶ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 ย่อหน้าที่ 10

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210³⁷ อธิบายว่าอาจมีประโยชน์ หากผู้สอบบัญชีอาจอ้างอิงในเงื่อนไขของงานตรวจสอบถึงความเป็นไปได้ในการสื่อสารเรื่องสำคัญ ในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี และในบางประเทศอาจจำเป็นสำหรับผู้สอบบัญชีที่จะ รวมการอ้างอิงความเป็นไปได้ดังกล่าวเพื่อสว่นความสามารถในการกระทำดังกล่าว

ข้อพิจารณาเฉพาะสำหรับหน่วยงานภาครัฐ

ก44. กิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไม่ได้มีอยู่ทั่วไปในภาครัฐ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานภาครัฐ อาจจะมีผลสำคัญเนื่องจากขนาด ความซับซ้อนหรือประเด็นส่วนได้เสียสาธารณะ ในกรณี ดังกล่าว ผู้สอบบัญชีหรือหน่วยงานภาครัฐอาจถูกกำหนดโดยกฎหมายหรือข้อบังคับหรืออาจ ตัดสินใจที่จะสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี

ความรับผิดชอบต่อการเงิน (อ้างอิงย่อหน้าที่ 33-34)

ก45. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 200 อธิบายถึงหลักการที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของผู้บริหาร และผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล (ถ้ามี) ซึ่งเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐาน การสอบบัญชี³⁸ ผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล (ถ้ามี) รับทราบถึงความรับผิดชอบใน การจัดทำงบการเงินตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการนำเสนองบการเงิน โดยถูกต้องตามที่ควร ผู้บริหารยังต้องรับทราบถึงความเสี่ยงเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริง อันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด คำอธิบายความรับผิดชอบของ ผู้บริหารในรายงานของผู้สอบบัญชีโดยการอ้างอิงถึงความเสี่ยงทั้งสองประการนั้น จะช่วยอธิบาย หลักการที่ใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบให้แก่ผู้ใช้งบการเงิน มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 260 (ปรับปรุง) ใช้คำว่าผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลในการอธิบายถึงบุคคลหรือองค์กรที่มีความรับผิดชอบ ในการกำกับดูแลกิจการ และให้คำอธิบายเกี่ยวกับการกระจายโครงสร้างการกำกับดูแลใน แต่ละประเทศและแต่ละกิจการ

ก46. ในบางสถานการณ์อาจเป็นการเหมาะสมที่ผู้สอบบัญชีจะเพิ่มเติมในคำอธิบายเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ของผู้บริหารของกิจการและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลในย่อหน้าที่ 34-35 เพื่อแสดงถึง ความรับผิดชอบเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบการเงินภายใต้สภาพแวดล้อมของประเทศนั้น หรือตามลักษณะของกิจการ

ก47. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 กำหนดให้ผู้สอบบัญชีระบุความรับผิดชอบของผู้บริหารใน หนังสือตอบรับงานสอบบัญชีหรือข้อตกลงที่เป็นลายลักษณ์อักษรในรูปแบบอื่นที่เหมาะสม³⁹ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 ได้ให้ความยืดหยุ่นในการกระทำดังกล่าวโดยอธิบายว่า ถ้ากฎหมายหรือข้อบังคับกำหนดความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล

³⁷ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 ย่อหน้าที่ ก25

³⁸ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 200 ย่อหน้าที่ 13(ญ)

³⁹ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 ย่อหน้าที่ 6(ข)(1)-(2)

(ถ้ามี) ที่เกี่ยวข้องกับการรายงานทางการเงิน ผู้สอบบัญชีอาจพิจารณาว่ากฎหมายหรือข้อบังคับนั้นได้รวมถึงความรับผิดชอบที่ในดุลยพินิจของผู้สอบบัญชีแล้วมีผลเทียบเท่ากับความรับผิดชอบตามที่กำหนดในมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 สำหรับความรับผิดชอบที่เทียบเท่าดังกล่าว ผู้สอบบัญชีอาจใช้ข้อความของกฎหมายหรือข้อบังคับนั้น เพื่ออธิบายความรับผิดชอบนั้นในหนังสือตอบรับงานสอบบัญชีหรือข้อตกลงที่เป็นลายลักษณ์อักษรในรูปแบบอื่นที่เหมาะสมในกรณีดังกล่าว ข้อความนี้อาจใช้ในรายงานของผู้สอบบัญชี เพื่ออธิบายถึงความรับผิดชอบของผู้บริหารตามที่กำหนดในย่อหน้าที่ 34(ก) ของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ได้ ในสถานการณ์อื่น ซึ่งรวมถึงกรณีที่ผู้สอบบัญชีตัดสินใจที่จะไม่ใช่ข้อความของกฎหมายหรือข้อบังคับตามที่ปรากฏในหนังสือตอบรับงานสอบบัญชี ให้ใช้ข้อความตามย่อหน้าที่ 34(ก) ของมาตรฐานฉบับนี้ นอกเหนือจากการรวมคำอธิบายความรับผิดชอบของผู้บริหารไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีตามที่กำหนดในย่อหน้าที่ 34 ผู้สอบบัญชีอาจอ้างถึงรายละเอียดเพิ่มเติมของความรับผิดชอบเหล่านี้โดยรวมการอ้างอิงไปยังที่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ (เช่น ในรายงานประจำปีของกิจการหรือเว็บไซต์ขององค์กรที่เหมาะสม)

- ก48. ในบางประเทศ กฎหมายหรือข้อบังคับที่กำหนดความรับผิดชอบของผู้บริหารอาจอ้างถึงโดยเฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเพียงพอของสมุดบัญชีและเอกสารหรือระบบบัญชี เนื่องจากสมุดบัญชี เอกสาร และระบบต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งของการควบคุมภายใน คำอธิบายในมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 และในย่อหน้าที่ 34 จึงไม่อ้างอิงถึงสิ่งเหล่านี้โดยเฉพาะเจาะจง
- ก49. ภาคนวของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ได้ให้ตัวอย่างของการประยุกต์ข้อกำหนดในย่อหน้าที่ 34(ข) เมื่อมาตรฐานการรายงานทางการเงินถูกประยุกต์เป็นแม่บทการรายงานทางการเงิน ถ้าแม่บทการรายงานทางการเงินนอกเหนือจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินถูกนำมาใช้ ข้อความที่เป็นตัวอย่างในภาคนวของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้อาจจำเป็นต้องมีการปรับเพื่อสะท้อนถึงการประยุกต์แม่บทการรายงานทางการเงินอื่นตามสถานการณ์

การกำกับดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงิน (อ้างถึงย่อหน้าที่ 35)

- ก50. เมื่อมีกลุ่มบุคคลบางกลุ่ม แต่ไม่ใช่ทั้งหมด ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงิน ได้เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบการเงิน คำอธิบายที่กำหนดในย่อหน้าที่ 35 ของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้อาจจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้สะท้อนสถานการณ์เฉพาะของกิจการอย่างเหมาะสม เมื่อกลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบการกำกับดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินเป็นกลุ่มบุคคลเดียวกับผู้ที่รับผิดชอบในการจัดทำงบการเงินแล้วไม่จำเป็นต้องอ้างถึงความรับผิดชอบในการกำกับดูแล

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน (อ้างถึงย่อหน้าที่ 37-40)

- ก51. คำอธิบายความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีที่กำหนดโดยย่อหน้าที่ 37-40 ของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ อาจมีการปรับให้สะท้อนถึงลักษณะเฉพาะของกิจการ ตัวอย่างเช่น รายงานของผู้สอบบัญชี

ต้องการเงินรวม ตัวอย่างที่ 2 ในภาคผนวกของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ รวมตัวอย่างของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของผู้สอบบัญชี (อ้างอิงย่อหน้าที่ 38(ก))

ก52. รายงานของผู้สอบบัญชีอธิบายวัตถุประสงค์ของผู้สอบบัญชีว่าเพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเพื่อเสนอรายงานของผู้สอบบัญชี ซึ่งรวมความเห็นของผู้สอบบัญชี วัตถุประสงค์เหล่านี้ตรงข้ามกับความรับผิดชอบของผู้บริหารในการจัดทำงบการเงิน

คำอธิบายความมีสาระสำคัญ (อ้างอิงย่อหน้าที่ 38(ค))

ก53. ภาคผนวกของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้แสดงตัวอย่างของการนำข้อกำหนดในย่อหน้าที่ 38(ค) เกี่ยวกับคำอธิบายความมีสาระสำคัญไปใช้เมื่อมาตรฐานการรายงานทางการเงินเป็นแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามีการใช้แม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องนอกเหนือจากมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ข้อความที่เป็นตัวอย่างที่แสดงอยู่ในภาคผนวกของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้อาจจำเป็นต้องมีการปรับให้สะท้อนกับการนำไปใช้กับแม่บทการรายงานทางการเงินอื่นในสถานการณ์นั้น

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 (อ้างอิงย่อหน้าที่ 40(ค))

ก54. ผู้สอบบัญชีอาจพิจารณาว่าการให้ข้อมูลเพิ่มเติมในคำอธิบายของความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี นอกเหนือจากที่กำหนดในย่อหน้าที่ 40(ค) จะเป็นประโยชน์ ตัวอย่างเช่น ผู้สอบบัญชีอาจอ้างถึงข้อกำหนดในย่อหน้าที่ 9 ของมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 เพื่อพิจารณาเรื่องที่ผู้สอบบัญชีต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษในการปฏิบัติงานตรวจสอบ โดยต้องคำนึงถึงเรื่องที่มีความเสี่ยงสูงในการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ หรือความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญที่ระบุไว้ตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 315 (ปรับปรุง 2564) การใช้ดุลยพินิจที่สำคัญของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับรายการในงบการเงินที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจที่สำคัญของผู้บริหาร รวมถึงประมาณการทางบัญชีที่ถูกระบุว่ามีความไม่แน่นอนอย่างมากในการประมาณการ และผลกระทบต่อการตรวจสอบเหตุการณ์หรือรายการที่สำคัญที่เกิดขึ้นในระหว่างงวด

ตำแหน่งของคำอธิบายความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน (อ้างอิงย่อหน้าที่ 41 และ 50(ญ))

ก55. ให้รวมข้อมูลที่กำหนดในย่อหน้าที่ 39-40 ของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ในภาคผนวกของรายงานของผู้สอบบัญชี หรือให้อ้างอิงข้อมูลดังกล่าวไปยังเว็บไซต์ขององค์กรที่เหมาะสมเมื่อกฎหมาย ข้อบังคับหรือมาตรฐานการสอบบัญชีของประเทศอนุญาต ซึ่งอาจมีประโยชน์ช่วยให้เนื้อหาของรายงานของผู้สอบบัญชีกระชับขึ้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคำอธิบายความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีได้รวมข้อมูลที่จำเป็นต้องแจ้งให้ผู้รับทราบถึงวิธีการปฏิบัติงานตรวจสอบตาม

มาตรฐานการสอบบัญชี ในรายงานของผู้สอบบัญชีต้องอ้างอิงไปยังตำแหน่งที่สามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้

ตำแหน่งในภาคผนวก (อ้างอิงย่อหน้าที่ 41(ข) และ 50(ญ))

- ก56. ย่อหน้าที่ 41 อนุญาตให้ผู้สอบบัญชีรวมข้อความที่กำหนดโดยย่อหน้าที่ 39-40 อธิบายถึงความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในภาคผนวกของรายงานของผู้สอบบัญชี แสดงการอ้างอิงที่เหมาะสมภายในรายงานของผู้สอบบัญชีที่อยู่ในภาคผนวก ตัวอย่างต่อไปนี้แสดงการอ้างอิงไปยังภาคผนวกในรายงานของผู้สอบบัญชี

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้รับความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่า งบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชี ซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูง แต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรับผิดชอบของข้าพเจ้าสำหรับการตรวจสอบงบการเงินถูกรวมอยู่ในภาคผนวก ก ของรายงานของผู้สอบบัญชีฉบับนี้ คำอธิบายนี้อยู่ใน (ระบุเลขหน้าหรือการอ้างอิงโดยเฉพาะอื่น ๆ ไปยังตำแหน่งของคำอธิบาย) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า

การอ้างอิงไปยังเว็บไซต์ขององค์กรที่เหมาะสม (อ้างอิงย่อหน้าที่ 41(ค) และ 42)

- ก57. ย่อหน้าที่ 41 อธิบายว่าผู้สอบบัญชีอาจอ้างถึงคำอธิบายความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีที่อยู่บนเว็บไซต์ขององค์กรที่เหมาะสม ก็ต่อเมื่อกฎหมาย ข้อบังคับหรือมาตรฐานการสอบบัญชีของประเทศ อนุญาตให้ทำได้ ข้อมูลบนเว็บไซต์ที่ถูกรวมในรายงานของผู้สอบบัญชีในรูปแบบที่เป็นการอ้างอิงโดยเฉพาะไปยังตำแหน่งของเว็บไซต์ที่ข้อมูลดังกล่าวสามารถค้นพบ อาจอธิบายงานของผู้สอบบัญชีหรือการตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีได้อย่างกว้างขวาง แต่อาจไม่สอดคล้องกับคำอธิบายที่กำหนดในย่อหน้าที่ 39-40 ของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ ซึ่งหมายความว่าถ้อยคำในคำอธิบายความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีบนเว็บไซต์อาจต้องให้รายละเอียดมากขึ้นหรืออาจรวมถึงเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องกับงบการเงินที่ตรวจสอบ นำเสนอถ้อยคำที่สะท้อนและไม่ขัดแย้งกับเรื่องที่กำหนดในย่อหน้าที่ 39-40

- ก58. องค์กรที่เหมาะสมอาจเป็นผู้กำหนดมาตรฐานการสอบบัญชีของประเทศ หน่วยงานที่มีอำนาจในการกำกับดูแล หรือหน่วยงานกำกับดูแลด้านการสอบบัญชี องค์กรดังกล่าวจะเป็นหน่วยงานที่เหมาะสมที่ให้ความมั่นใจเรื่องความถูกต้อง ความครบถ้วนและการมีอยู่อย่างต่อเนื่องของข้อมูลที่เป็นมาตรฐาน อาจเป็นการไม่เหมาะสมหากผู้สอบบัญชีจะเป็นผู้ดูแลเว็บไซต์ดังกล่าว ตัวอย่างต่อไปนี้จะแสดงการอ้างอิงไปยังเว็บไซต์ในรายงานของผู้สอบบัญชี

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่า งบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชี ซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูง แต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรับผิดชอบของข้าพเจ้าสำหรับการตรวจสอบงบการเงิน ได้แสดงไว้ที่เว็บไซต์ของ (หน่วยงาน) ที่ (เว็บไซต์ลิงค์) คำอธิบายนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า

ความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงาน (อ้างอิงย่อหน้าที่ 43-45)

- ก59. ในบางประเทศ ผู้สอบบัญชีอาจมีความรับผิดชอบเพิ่มเติมที่จะรายงานเรื่องอื่น ๆ ที่นอกเหนือจาก ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีภายในมาตรฐานการสอบบัญชี ตัวอย่างเช่น ผู้สอบบัญชีอาจถูกขอให้รายงานเรื่องเฉพาะถ้าเรื่องนั้นเป็นที่สนใจของผู้สอบบัญชีในระหว่างการตรวจสอบงบการเงิน ในทางตรงกันข้าม ผู้สอบบัญชีอาจถูกร้องขอให้ปฏิบัติงานและรายงานกระบวนการเฉพาะเพิ่มเติม หรือแสดงความเห็นต่อเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะเจาะจง เช่น ความเพียงพอของสมุดและบันทึกทางการบัญชี การควบคุมภายในต่อรายงานทางการเงินหรือข้อมูลอื่น มาตรฐานการสอบบัญชีในบางประเทศมักให้แนวปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบเพิ่มเติมในการรายงานข้อมูลในประเทศนั้น
- ก60. ในบางกรณี กฎหมายหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอาจกำหนดหรืออนุญาตให้ผู้สอบบัญชีรายงานความรับผิดชอบอื่นเหล่านี้ในรายงานของผู้สอบบัญชีต่องบการเงิน ในบางกรณี กฎหมายหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอาจกำหนดหรืออนุญาตให้ผู้สอบบัญชีรายงานความรับผิดชอบอื่นเหล่านี้ในรายงานที่แยกต่างหาก
- ก61. ย่อหน้าที่ 43-45 ของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้อุญาตให้นำเสนอความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีและความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงานไว้รวมกันภายใต้มาตรฐานการสอบบัญชี

เมื่อเป็นเรื่องเดียวกันและถ้อยคำของรายงานของผู้สอบบัญชีมีความแตกต่างอย่างชัดเจนจากความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงานจากมาตรฐานการสอบบัญชีเหล่านั้น ความแตกต่างอย่างชัดเจนดังกล่าวอาจทำให้รายงานของผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องอ้างถึงแหล่งที่มาของความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงานและระบุว่าความรับผิดชอบดังกล่าวอยู่นอกเหนือข้อกำหนดภายใต้มาตรฐานการสอบบัญชี มิฉะนั้น ความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงานเหล่านี้ อธิบายไว้ในส่วนที่แยกต่างหากในรายงานของผู้สอบบัญชีภายใต้หัวข้อ “รายงานตามข้อกำหนดทางกฎหมายและข้อบังคับอื่น” หรืออยู่ในส่วนที่เหมาะสมในกรณีดังกล่าว ย่อหน้าที่ 45 กำหนดให้ผู้สอบบัญชีรวมความรับผิดชอบในการรายงานภายใต้มาตรฐานการสอบบัญชีภายใต้หัวข้อ “รายงานต่อการตรวจสอบงบการเงิน”

ชื่อของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน (อ้างถึงย่อหน้าที่ 46)

ก62. วัตถุประสงค์ของสำนักงานในมาตรฐานการบริหารคุณภาพ ฉบับที่ 1⁴⁰ คือ ออกแบบ นำไปปฏิบัติ และดำเนินการตามระบบการบริหารคุณภาพที่ให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลกับสำนักงานว่า

- สำนักงานและบุคลากรในสำนักงานได้บรรลุความรับผิดชอบตามมาตรฐานวิชาชีพและข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานและข้อกำหนดดังกล่าว และ
- รายงานที่ออกโดยสำนักงานหรือผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานมีความเหมาะสมตามสถานการณ์

โดยไม่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ในมาตรฐานการบริหารคุณภาพ ฉบับที่ 1 การระบุชื่อผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานในรายงานของผู้สอบบัญชียังคงตั้งใจที่จะเพิ่มความโปร่งใสให้มากขึ้นกับผู้ใช้รายงานของผู้สอบบัญชีต้องบการเงินของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ก63. กฎหมาย ข้อบังคับ หรือมาตรฐานการสอบบัญชีของประเทศ อาจกำหนดให้รายงานของผู้สอบบัญชีรวมชื่อของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน ซึ่งรับผิดชอบงานตรวจสอบนอกเหนือจากงบการเงินของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผู้สอบบัญชีอาจถูกกำหนดโดยกฎหมาย ข้อบังคับหรือมาตรฐานการสอบบัญชีของประเทศ หรืออาจตัดสินใจที่จะใส่ข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือจากชื่อของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีเพื่อระบุเพิ่มเติมเกี่ยวกับผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน ตัวอย่างเช่น เลขทะเบียนของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานของประเทศที่ผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานอยู่

ก64. ในสถานการณ์ที่ยากที่จะเกิดขึ้น ผู้สอบบัญชีอาจจะระบุข้อมูลหรือมีประสบการณ์ที่ระบุความเป็นไปได้ที่จะเกิดอุปสรรคต่อความปลอดภัยส่วนบุคคล ถ้ามีการระบุผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานไปยังสาธารณะ อาจมีผลร้ายทางกายภาพต่อผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงาน สมาชิกของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบ หรือกลุ่มบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม อุปสรรคดังกล่าวไม่รวมถึง

⁴⁰ มาตรฐานการบริหารคุณภาพ ฉบับที่ 1 “การบริหารคุณภาพสำหรับสำนักงานที่ให้บริการด้านการตรวจสอบ หรือการสอบทานงบการเงิน หรืองานให้ความเชื่อมั่นอื่นตลอดจนบริการเกี่ยวเนื่อง” ย่อหน้าที่ 14

ตัวอย่างเช่น อุปสรรคของหนี้สินทางกฎหมาย ข้อบังคับหรือการลงโทษทางวิชาชีพ การปรึกษาหารือกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลกิจการเกี่ยวกับสถานการณ์ที่อาจเป็นผลร้ายทางกายภาพ อาจให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเป็นไปได้หรือความรุนแรงของอุปสรรคต่อความปลอดภัยส่วนบุคคลที่สำคัญ กฎหมาย ข้อบังคับหรือมาตรฐานการสอบบัญชีของประเทศอาจกำหนดข้อบังคับเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับการพิจารณาว่าควรละเว้นการเปิดเผยชื่อของผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานหรือไม่

ลายมือชื่อของผู้สอบบัญชี (อ้างถึงย่อหน้า 47)

- ก65. ลายมือชื่อของผู้สอบบัญชีอาจเป็นในนามของสำนักงานสอบบัญชี หรือในนามของผู้สอบบัญชีหรือทั้งสองอย่าง ตามความเหมาะสมในแต่ละประเทศ ในบางประเทศ นอกเหนือจากลายมือชื่อของผู้สอบบัญชีแล้ว ผู้สอบบัญชีอาจถูกกำหนดให้แจ้งในรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับตำแหน่งทางวิชาชีพบัญชีของผู้สอบบัญชี หรือข้อเท็จจริงที่ว่าผู้สอบบัญชีหรือสำนักงาน แล้วแต่กรณี ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพที่เหมาะสมในประเทศนั้นแล้ว
- ก66. ในบางประเทศ กฎหมายหรือข้อบังคับอาจยอมให้ใช้ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรายงานของผู้สอบบัญชี

วันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชี (อ้างถึงย่อหน้า 49)

- ก67. วันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีเป็นการแจ้งให้ผู้ใช้งาานของผู้สอบบัญชีทราบว่า ผู้สอบบัญชีได้พิจารณาผลกระทบของเหตุการณ์และรายการต่าง ๆ ที่ผู้สอบบัญชีได้รับทราบและที่เกิดขึ้นจนถึงวันนั้นแล้ว ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อเหตุการณ์และรายการต่าง ๆ ภายหลังวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีได้กล่าวถึงในมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 560 ⁴¹
- ก68. เนื่องจากความเห็นของผู้สอบบัญชีเป็นการแสดงความเห็นต่องบการเงินและงบการเงินเป็นความรับผิดชอบของผู้บริหาร ผู้สอบบัญชีจึงไม่อยู่ในฐานะที่จะสรุปว่าผู้สอบบัญชีได้มาซึ่งหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ จนกว่าจะได้หลักฐานว่า ได้มีการจัดทำงบการเงินทุกงบ และการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินที่ประกอบกันเป็นงบการเงิน และผู้บริหารได้ยอมรับถึงความรับผิดชอบต่องบการเงินเหล่านั้นแล้ว
- ก69. ในบางประเทศ กฎหมายหรือข้อบังคับระบุถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคล (เช่น กรรมการ) ที่รับผิดชอบในการสรุปว่าได้มีการจัดทำงบการเงินทุกงบและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินที่ประกอบกันเป็นงบการเงิน และระบุถึงกระบวนการในการอนุมัติที่จำเป็น ในกรณีดังกล่าว หลักฐานของการอนุมัติดังกล่าวต้องได้มาก่อนการลงวันที่ในรายงานต่องบการเงิน อย่างไรก็ตาม ในบางประเทศกฎหมายหรือข้อบังคับไม่ได้กำหนดกระบวนการในการอนุมัติ ในกรณีดังกล่าวควรพิจารณาวิธีปฏิบัติที่กิจการใช้ในการจัดทำและสรุปงบการเงินของกิจการในขั้นสุดท้าย รวมถึงพิจารณาโครงสร้างการกำกับดูแลของกิจการ เพื่อระบุถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจในการสรุปว่าได้มีการจัดทำงบการเงินทุกงบที่ประกอบกันเป็นงบการเงิน รวมถึงหมายเหตุประกอบงบการเงินที่เกี่ยวข้องแล้ว ในบางกรณี

⁴¹ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 560 “เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงิน” ย่อหน้า 10-17

กฎหมายหรือข้อบังคับระบุถึงวันที่ในกระบวนการในการจัดทำงบการเงินที่คาดว่าจะการตรวจสอบจะเสร็จสมบูรณ์

- ก70. ในบางประเทศมีการกำหนดว่า งบการเงินต้องได้รับการอนุมัติขั้นสุดท้ายโดยผู้ถือหุ้นก่อนการนำงบการเงินดังกล่าวออกเผยแพร่ต่อสาธารณะ ในประเทศเหล่านี้ การอนุมัติขั้นสุดท้ายโดยผู้ถือหุ้นไม่ใช่เรื่องจำเป็นต่อการสรุปของผู้สอบบัญชีว่าได้รับหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอแล้ว วันที่อนุมัติงบการเงินตามมาตรฐานการสอบบัญชีคือวันที่ก่อนหน้านั้นที่ผู้มีอำนาจสรุปว่าได้มีการจัดทำงบการเงินทุกงบและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน ที่ประกอบกันเป็นงบการเงินและผู้มีอำนาจนั้นได้ให้การรับรองว่าเป็นผู้รับผิดชอบต่องบการเงินเหล่านั้นแล้ว

รายงานของผู้สอบบัญชีที่กำหนดโดยกฎหมายหรือข้อบังคับ (อ้างอิงย่อหน้าที่ 50)

- ก71. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 200 อธิบายว่า ผู้สอบบัญชีอาจถูกกำหนดให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมายหรือข้อบังคับนอกเหนือจากมาตรฐานการสอบบัญชี⁴² เมื่อข้อแตกต่างระหว่างข้อกำหนดทางกฎหมายหรือข้อบังคับและมาตรฐานการสอบบัญชีเป็นเรื่องของรูปแบบและถ้อยคำในรายงานของผู้สอบบัญชีเท่านั้น และรายงานของผู้สอบบัญชีได้รวมถึงแต่ละองค์ประกอบตามที่กำหนดไว้ในย่อหน้าที่ 50(ก)-(ค) เป็นอย่างน้อย รายงานของผู้สอบบัญชีอาจอ้างถึงมาตรฐานการสอบบัญชีได้ ดังนั้น ในสถานการณ์ดังกล่าว หากข้อกำหนดในย่อหน้าที่ 21-49 ที่ไม่ได้ถูกรวมอยู่ในย่อหน้าที่ 50(ก)-(ค) ผู้สอบบัญชีไม่จำเป็นต้องประยุกต์ข้อกำหนดเหล่านั้น รวมถึงตัวอย่างเช่น การเรียงลำดับความเห็นและเกณฑ์ในการแสดงความเห็น
- ก72. เมื่อข้อกำหนดโดยเฉพาะของบางประเทศไม่ขัดแย้งกับมาตรฐานการสอบบัญชี รูปแบบและถ้อยคำที่กำหนดโดยย่อหน้าที่ 21-49 ของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้จะช่วยให้ผู้ใช้รายงานของผู้สอบบัญชีตระหนักมากยิ่งขึ้นว่ารายงานของผู้สอบบัญชีเป็นรายงานการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี

ข้อมูลที่กำหนดโดยมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 (อ้างอิงย่อหน้าที่ 50(ข))

- ก73. กฎหมายหรือข้อบังคับอาจกำหนดให้ผู้สอบบัญชีให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตรวจสอบ ซึ่งอาจรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 หรืออาจกำหนดลักษณะและขอบเขตของการสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว
- ก74. มาตรฐานการสอบบัญชีไม่ได้ละเมิดกฎหมายหรือข้อบังคับที่ใช้กำกับการตรวจสอบงบการเงิน เมื่อมีการใช้มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 การอ้างอิงไปยังมาตรฐานการสอบบัญชีในรายงานของผู้สอบบัญชีจะกระทำเมื่อเป็นไปตามกฎหมายหรือข้อบังคับ ส่วนที่กำหนดโดยย่อหน้าที่ 50(ข) ของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ไม่ได้ขัดแย้งกับข้อกำหนดการรายงานในมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 ในสถานการณ์ดังกล่าว ผู้สอบบัญชีอาจจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสาร

⁴² มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 200 ย่อหน้าที่ ก60

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีตามที่กำหนดโดยมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 ตัวอย่างเช่น

- การปรับเปลี่ยนหัวข้อ “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” ถ้ากฎหมายหรือข้อบังคับกำหนดหัวข้อเฉพาะ
- อธิบายว่าเหตุใดข้อมูลที่กำหนดโดยกฎหมายหรือข้อบังคับที่ให้ในรายงานของผู้สอบบัญชี ตัวอย่างเช่น การอ้างอิงไปยังกฎหมายหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้องและการอธิบายว่าข้อมูลนั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องสำคัญในการตรวจสอบอย่างไร
- เมื่อกฎหมายหรือข้อบังคับกำหนดลักษณะและขอบเขตของคำอธิบาย สนับสนุนข้อมูลที่กำหนดเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์โดยรวมของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่สอดคล้องกับข้อกำหนดในย่อหน้าที่ 13 ของมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701

ก75. มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 กล่าวถึงสถานการณ์ที่กฎหมายหรือข้อบังคับของประเทศที่เกี่ยวข้องกำหนดรูปแบบหรือถ้อยคำของรายงานของผู้สอบบัญชีที่แตกต่างอย่างมากจากข้อกำหนดของมาตรฐานการสอบบัญชี ซึ่งรวมอยู่ในความเห็นของผู้สอบบัญชี ในสถานการณ์เหล่านี้ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 กำหนดให้ผู้สอบบัญชีต้องประเมินว่า

- (ก) ผู้ใช้อาจเข้าใจผิดเกี่ยวกับความเชื่อมั่นที่ได้รับจากการตรวจสอบงบการเงินหรือไม่
- (ข) การอธิบายเพิ่มเติมในรายงานของผู้สอบบัญชีสามารถลดความเข้าใจผิดที่เป็นไปได้ หรือไม่ ถ้าผู้สอบบัญชีสรุปว่าการอธิบายเพิ่มเติมในรายงานของผู้สอบบัญชีไม่สามารถลดความเข้าใจผิดที่เป็นไปได้ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 กำหนดให้ผู้สอบบัญชีไม่รับงานตรวจสอบ เว้นแต่กฎหมายหรือข้อบังคับกำหนดให้ทำได้ ตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 การปฏิบัติงานตรวจสอบตามกฎหมายหรือข้อบังคับดังกล่าวไม่ได้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี ดังนั้นผู้สอบบัญชีไม่ต้องรวมการอ้างอิงถึงการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี⁴³ ในรายงานของผู้สอบบัญชี

ข้อพิจารณาโดยเฉพาะสำหรับหน่วยงานภาครัฐ

ก76. ผู้สอบบัญชีของหน่วยงานภาครัฐอาจมีความสามารถตามกฎหมายหรือข้อบังคับที่จะรายงานเรื่องเฉพาะกับสาธารณะ ไม่ว่าไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีหรือในรายงานประกอบ ซึ่งต้องรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 ในสถานการณ์ดังกล่าว ผู้สอบบัญชีอาจจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีที่กำหนดโดยมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 หรือรวมการอ้างอิงในรายงานของผู้สอบบัญชีไปยังคำอธิบายของเรื่องดังกล่าวในรายงานประกอบ

⁴³ มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210 ย่อหน้าที่ 21

รายงานของผู้สอบบัญชีสำหรับการตรวจสอบที่เป็นไปตามทั้งมาตรฐานการสอบบัญชีของประเทศและมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ (อ้างอิงย่อหน้าที่ 51)

ก77. ย่อหน้านี้ไม่เกี่ยวข้อง⁴⁴

ก78. ย่อหน้านี้ไม่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลเพิ่มเติมที่นำเสนอพร้อมกับการเงิน (อ้างอิงย่อหน้าที่ 53-54)

- ก79. ในบางสถานการณ์ กิจการอาจถูกกำหนดโดยกฎหมาย ข้อบังคับ หรือมาตรฐาน หรืออาจเลือกโดยสมัครใจ ในการนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้กำหนดโดยแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง พร้อมกับการเงิน ตัวอย่างเช่น อาจนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความเข้าใจของผู้ใช้เกี่ยวกับแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง หรือเพื่อให้คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายการในงบการเงินโดยเฉพาะเจาะจง ข้อมูลดังกล่าวโดยปกติแล้วจะนำเสนอในตารางเพิ่มเติมหรือในหมายเหตุประกอบงบการเงินเพิ่มเติม
- ก80. ย่อหน้าที่ 53 ของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้อธิบายว่าความเห็นของผู้สอบบัญชีที่ครอบคลุมข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่สามารถแยกออกจากงบการเงินได้อย่างชัดเจนเนื่องจากลักษณะของข้อมูลและวิธีการนำเสนอข้อมูลดังกล่าว การประเมินนี้เป็นดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพ ตัวอย่างเช่น
- ในกรณีที่หมายเหตุประกอบงบการเงินได้รวมถึงคำอธิบายเกี่ยวกับขอบเขตที่งบการเงินเป็นไปตามแม่บทการรายงานทางการเงินอีกแม่บทหนึ่ง ผู้สอบบัญชีอาจพิจารณาว่าเป็นข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่สามารถแยกต่างหากจากงบการเงิน ความเห็นของผู้สอบบัญชีจะครอบคลุมถึงหมายเหตุประกอบงบการเงินหรือตารางเพิ่มเติมที่อ้างอิงจากงบการเงิน
 - ในกรณีที่บัญชีกำไรและขาดทุนเพิ่มเติมที่เปิดเผยรายการเฉพาะของรายจ่าย ได้ถูกเปิดเผยเป็นตารางแยกต่างหากรวมอยู่ในภาคผนวกของงบการเงิน ผู้สอบบัญชีอาจพิจารณาว่าเป็นข้อมูลเพิ่มเติมที่สามารถแยกต่างหากจากงบการเงิน
- ก81. ข้อมูลเพิ่มเติมที่ถูกครอบคลุมโดยความเห็นของผู้สอบบัญชี ไม่จำเป็นต้องถูกอ้างอิงถึงโดยเฉพาะเจาะจงในรายงานของผู้สอบบัญชี หากมีการอ้างอิงถึงหมายเหตุในคำอธิบายของงบการเงินต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นงบการเงินในรายงานของผู้สอบบัญชี มีความเพียงพอแล้ว
- ก82. กฎหมายหรือข้อบังคับอาจไม่ได้กำหนดว่าข้อมูลเพิ่มเติมต้องถูกตรวจสอบ และผู้บริหารอาจตัดสินใจที่จะไม่ขอให้ผู้สอบบัญชีรวมข้อมูลเพิ่มเติมดังกล่าวไว้ในขอบเขตของการตรวจสอบงบการเงิน
- ก83. การประเมินของผู้สอบบัญชีว่า ข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้ตรวจสอบถูกนำเสนอในลักษณะที่อาจทำให้เข้าใจว่าถูกครอบคลุมโดยความเห็นของผู้สอบบัญชีหรือไม่ และมีข้อความที่ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า “ไม่ได้ตรวจสอบ” หรือไม่ เช่นในกรณีที่ข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้ถูกตรวจสอบถูกนำเสนอโดยเกี่ยวเนื่องกับงบการเงินและข้อมูลเพิ่มเติมที่ถูกตรวจสอบแล้ว

⁴⁴ ย่อหน้านี้ไม่ใช่

- ก84. ผู้บริหารอาจเปลี่ยนการนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้ตรวจสอบที่อาจทำให้เข้าใจว่า ถูกครอบคลุม โดยความเห็นของผู้สอบบัญชีโดย ตัวอย่างเช่น
- ไม่อ้างอิงจากงบการเงินไปยังตารางเพิ่มเติมที่ไม่ได้ตรวจสอบหรือหมายเหตุประกอบงบการเงินที่ไม่ได้ตรวจสอบ เพื่อที่ว่าข้อมูลที่ตรวจสอบแล้วและข้อมูลที่ไม่ได้ตรวจสอบ มีการแบ่งแยกอย่างชัดเจนเพียงพอ
 - จัดวางข้อมูลเพิ่มเติมที่ไม่ได้ตรวจสอบไว้นอกงบการเงิน หรือหากการกระทำเช่นนั้นเป็นไปได้ในสถานการณ์นั้น อย่างน้อยที่สุดให้จัดวางหมายเหตุต่าง ๆ ที่ไม่ได้ตรวจสอบไว้ด้วยกันในตอนท้ายของหมายเหตุประกอบงบการเงินตามที่กำหนด และระบุไว้อย่างชัดเจนว่าหมายเหตุเหล่านั้นไม่ได้ตรวจสอบ หมายเหตุที่ไม่ได้ตรวจสอบที่ปะปนกับหมายเหตุที่ตรวจสอบแล้วอาจถูกเข้าใจผิดว่าได้ตรวจสอบแล้ว
- ก85. ข้อเท็จจริงที่ว่าข้อมูลเพิ่มเติมไม่ได้ตรวจสอบนั้น ไม่ได้ปลดปล่อยผู้สอบบัญชีจากความรับผิดชอบตามที่อธิบายไว้ในมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 720 (ปรับปรุง)

ภาคผนวก
(อ้างอิงย่อหน้าที่ ก19)

ตัวอย่างรายงานของผู้สอบบัญชีต้องการเงิน

- ตัวอย่างที่ 1 รายงานของผู้สอบบัญชีต้องการเงินของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่จัดทำขึ้นตามแบบการนำเสนอข้อมูลที่ต้องตามที่ควร
- ตัวอย่างที่ 2 รายงานของผู้สอบบัญชีต้องการเงินรวมของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่จัดทำขึ้นตามแบบการนำเสนอข้อมูลที่ต้องตามที่ควร
- ตัวอย่างที่ 3 รายงานของผู้สอบบัญชีต้องการเงินของกิจการที่ไม่ใช่กิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่จัดทำขึ้นตามแบบการนำเสนอข้อมูลที่ต้องตามที่ควร (โดยการอ้างอิงบนเว็บไซต์ขององค์กรที่เหมาะสม)
- ตัวอย่างที่ 4 รายงานของผู้สอบบัญชีต้องการเงินของกิจการที่ไม่ใช่กิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่จัดทำขึ้นตามแบบการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป

สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

ตัวอย่างที่ 1 รายงานของผู้สอบบัญชีต่องบการเงินของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่จัดทำขึ้นตามแบบการนำเสนอข้อมูลที่ต้องทำตามที่ควร

เพื่อวัตถุประสงค์ของตัวอย่างรายงานของผู้สอบบัญชี สมมติสถานการณ์ดังต่อไปนี้

- การตรวจสอบงบการเงินฉบับสมบูรณ์ของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้แบบการนำเสนอข้อมูลที่ต้องทำตามที่ควร การตรวจสอบไม่ใช่การตรวจสอบกลุ่มกิจการ (ไม่ได้ใช้มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 600 (ปรับปรุง))
- งบการเงินจัดทำขึ้นโดยผู้บริหารของกิจการตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน (เพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป)
- ข้อตกลงในงานสอบบัญชีแสดงถึงคำอธิบายความรับผิดชอบของผู้บริหารต่องบการเงินตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210
- ผู้สอบบัญชีได้ข้อสรุปว่าความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขมีความเหมาะสมกับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ
- ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการตรวจสอบเป็นไปตาม *ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี* รวมถึง *มาตรฐานเรื่องความเป็นอิสระ* ที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี (ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี) ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระที่ใช้เฉพาะกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ นอกจากนี้ ข้อกำหนดดังกล่าวกำหนดให้ผู้สอบบัญชีเปิดเผยต่อสาธารณะว่าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระที่ใช้เฉพาะกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะแล้ว¹
- จากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ ผู้สอบบัญชีสรุปว่าไม่มีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 570 (ปรับปรุง)
- ได้สื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701
- ผู้สอบบัญชีได้รับข้อมูลอื่นทั้งหมดก่อนวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีและไม่พบว่าข้อมูลอื่นมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- ผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลการเงินไม่ใช่ผู้รับผิดชอบในการจัดทำงบการเงิน
- นอกเหนือจากการตรวจสอบงบการเงิน ผู้สอบบัญชีมีความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงานตามที่กำหนดโดยกฎหมายในประเทศ

¹ ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ย่อหน้าที่ R400.25-R400.26

รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอ ผู้ถือหุ้นของบริษัท กขค จำกัด [หรือระบุผู้รับรายงานที่เหมาะสม]

รายงานต่อการตรวจสอบงบการเงิน²

ความเห็น

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินของบริษัท กขค จำกัด (บริษัท) ซึ่งประกอบด้วยงบฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 25X1 งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นและงบกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมถึงข้อมูลนโยบายการบัญชีที่มีสาระสำคัญ

ข้าพเจ้าเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของบริษัท กขค จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 25X1 และผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระจากบริษัทตามประมวลจริยบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี รวมถึง มาตรฐานเรื่องความเป็นอิสระ ที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี (ประมวลจริยบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ รวมทั้งข้อกำหนดด้านจริยบรรณที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ นอกจากนี้ ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจริยบรรณอื่น ๆ ตามประมวลจริยบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบคือเรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดตามดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพของข้าพเจ้า ในการตรวจสอบงบการเงินสำหรับงวดปัจจุบัน ข้าพเจ้าได้นำเรื่องเหล่านี้มาพิจารณาในบริบทของการตรวจสอบงบการเงินโดยรวมและการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ทั้งนี้ ข้าพเจ้าไม่ได้แสดงความเห็นแยกต่างหากสำหรับเรื่องเหล่านี้

[คำอธิบายเรื่องสำคัญในการตรวจสอบแต่ละเรื่องตามข้อกำหนดของมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701]

² ไม่จำเป็นต้องมีหัวข้อ “รายงานต่อการตรวจสอบงบการเงิน” ในกรณีที่ไม่มีหัวข้อที่สอง “รายงานตามข้อกำหนดทางกฎหมายและข้อบังคับอื่น”

ข้อมูลอื่น [หรือหัวข้ออื่นตามความเหมาะสม เช่น “ข้อมูลอื่นนอกเหนือไปจากงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชี”]

[นำเสนอตามข้อกำหนดในการรายงานในมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 720 (ปรับปรุง) – ตัวอย่างที่ 1 ในภาคผนวก 2 ของมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 720 (ปรับปรุง)]

ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลต้องบการเงิน³

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงินผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่องเปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่อเนื่อง (ตามความเหมาะสม) และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกบริษัทหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมีหน้าที่ในการกำกับดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัท

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ย่อหน้าที่ 41(ข) ของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้อธิบายข้อความแรงจูงใจข้างล่าง ซึ่งสามารถนำไปไว้ในภาคผนวกของรายงานของผู้สอบบัญชี ย่อหน้าที่ 41(ค) อธิบายว่าในกรณีที่กฎหมาย ข้อบังคับอนุญาต การอ้างถึงความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีอาจทำผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เหมาะสมที่รวบรวมคำอธิบายเรื่องนี้ไว้แทนที่จะเขียนในรายงานของผู้สอบบัญชีและไม่ขัดแย้งกับคำอธิบายความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีข้างล่าง

ในการตรวจสอบของข้าพเจ้าตามมาตรฐานการสอบบัญชี ข้าพเจ้าได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของข้าพเจ้ารวมถึง

³ ตลอดตัวอย่างเหล่านี้ของรายงานของผู้สอบบัญชี คำว่าผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลอาจจำเป็นต้องถูกแทนที่ด้วยคำอื่นที่มีความเหมาะสมในบริบทของแม่บททางกฎหมายในแต่ละประเทศ

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงิน ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน
- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของบริษัท⁴
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร
- สรุปร่วมกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหารและจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าข้าพเจ้าได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ ข้าพเจ้าต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้าโดยให้ข้อสังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของข้าพเจ้าจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้บริษัทต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง
- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่างบการเงินแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่

ข้าพเจ้าได้สื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำกับดูแลในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ รวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากข้าพเจ้าได้พบในระหว่างการตรวจสอบของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้ให้คำรับรองแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำกับดูแลแล้วข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสระ และได้สื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำกับดูแลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทั้งหมดตลอดจนเรื่องอื่นซึ่งข้าพเจ้าเชื่อว่ามีเหตุผลที่บุคคลภายนอกอาจพิจารณาว่ากระทบต่อความเป็นอิสระ และการดำเนินการเพื่อขจัดอุปสรรคหรือมาตรการป้องกันของข้าพเจ้า (ถ้ามี)

จากเรื่องที่สื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำกับดูแล ข้าพเจ้าได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินในงวดปัจจุบันและกำหนดเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ข้าพเจ้าได้อธิบาย

⁴ ประโยคนี้อาจมีการดัดแปลงตามความเหมาะสม ในสถานการณ์ที่ผู้สอบบัญชีมีความรับผิดชอบในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในควบคู่กับการตรวจสอบงบการเงิน

เรื่องเหล่านี้ในรายงานของผู้สอบบัญชีเว้นแต่กฎหมายหรือข้อบังคับไม่ให้เปิดเผยต่อสาธารณะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว หรือในสถานการณ์ที่ยากที่จะเกิดขึ้น ข้าพเจ้าพิจารณาว่าไม่ควรสื่อสารเรื่องดังกล่าวในรายงานของข้าพเจ้าเพราะการกระทำดังกล่าวสามารถคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่าจะมีผลกระทบในทางลบมากกว่าผลประโยชน์ต่อส่วนได้เสียสาธารณะจากการสื่อสารดังกล่าว

รายงานตามข้อกำหนดทางกฎหมายและข้อบังคับอื่น

[รูปแบบและเนื้อหาของรายงานของผู้สอบบัญชีส่วนนี้จะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับลักษณะของความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงานของผู้สอบบัญชีที่กำหนดโดยกฎหมาย ข้อบังคับของแต่ละประเทศ]

ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานสอบบัญชีและการนำเสนอรายงานฉบับนี้คือ.....

(ลายมือชื่อของผู้สอบบัญชี)

(เลขทะเบียนของผู้สอบบัญชี)

(ที่อยู่ของผู้สอบบัญชี)

(วันที่)

ตัวอย่างที่ 2 รายงานของผู้สอบบัญชีต่องบการเงินรวมของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่จัดทำขึ้นตามแม่บทการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามที่ควร

เพื่อวัตถุประสงค์ของตัวอย่างรายงานของผู้สอบบัญชี สมมติสถานการณ์ดังต่อไปนี้

- การตรวจสอบงบการเงินรวมฉบับสมบูรณ์ของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้แม่บทการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามที่ควร การตรวจสอบเป็นการตรวจสอบกลุ่มกิจการของกิจการที่มีบริษัทย่อย (ใช้มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 600 (ปรับปรุง))
- งบการเงินรวมจัดทำขึ้นโดยผู้บริหารของกิจการตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน (เพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป)
- ข้อตกลงในงานสอบบัญชีแสดงถึงคำอธิบายความรับผิดชอบของผู้บริหารต่องบการเงินรวมตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210
- ผู้สอบบัญชีได้ข้อสรุปว่าความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขมีความเหมาะสมกับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ
- ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการตรวจสอบเป็นไปตาม *ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี* รวมถึง *มาตรฐานเรื่องความเป็นอิสระ* ที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี (ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี) ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระที่ใช้เฉพาะกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ นอกจากนี้ ข้อกำหนดดังกล่าวกำหนดให้ผู้สอบบัญชีเปิดเผยต่อสาธารณะว่าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดเรื่องความเป็นอิสระที่ใช้เฉพาะกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะแล้ว
- จากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ ผู้สอบบัญชีสรุปว่าไม่มีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 570 (ปรับปรุง)
- ได้สื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701
- ผู้สอบบัญชีได้รับข้อมูลอื่นทั้งหมดก่อนวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีและไม่พบว่าข้อมูลอื่นมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- ผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลงบการเงินรวมไม่ใช่ผู้รับผิดชอบในการจัดทำงบการเงินรวม
- นอกเหนือจากการตรวจสอบงบการเงินรวม ผู้สอบบัญชีมีความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงานตามที่กำหนดโดยกฎหมายในประเทศ

รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอ ผู้ถือหุ้นของบริษัท กขค จำกัด [หรือระบุผู้รับรายงานที่เหมาะสม]

รายงานต่อการตรวจสอบงบการเงินรวม⁵

ความเห็น

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินรวมของบริษัท กขค จำกัด และบริษัทย่อย (กลุ่มบริษัท) ซึ่งประกอบด้วย งบฐานะการเงินรวม ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 25X1 งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม งบการเปลี่ยนแปลง ส่วนของผู้ถือหุ้นรวมและงบกระแสเงินสดรวมสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบ งบการเงินรวม รวมถึงข้อมูลนโยบายการบัญชีที่มีสาระสำคัญ

ข้าพเจ้าเห็นว่า งบการเงินรวมข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินรวมของบริษัท กขค จำกัด และบริษัทย่อย ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 25X1 และผลการดำเนินงานรวมและกระแสเงินสดรวมสำหรับปีสิ้นสุด วันเดียวกันโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระจากกลุ่มบริษัทตามประมวลจริยบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี รวมถึง มาตรฐานเรื่องความเป็นอิสระ ที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี (ประมวลจริยบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ รวมทั้งข้อกำหนดด้านจริยบรรณ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ นอกจากนี้ ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจริยบรรณอื่น ๆ ตามประมวลจริยบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบคือเรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดตามดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพ ของข้าพเจ้าในการตรวจสอบงบการเงินรวมสำหรับงวดปัจจุบัน ข้าพเจ้าได้นำเรื่องเหล่านี้มาพิจารณาในบริบทของการตรวจสอบงบการเงินรวมโดยรวมและในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ทั้งนี้ ข้าพเจ้าไม่ได้แสดงความเห็นแยกต่างหากสำหรับเรื่องเหล่านี้

[คำอธิบายเรื่องสำคัญในการตรวจสอบแต่ละเรื่องตามข้อกำหนดของมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701]

⁵ ไม่จำเป็นต้องมีหัวข้อ “รายงานต่อการตรวจสอบงบการเงินรวม” ในกรณีที่ไม่มีหัวข้อที่สอง “รายงานตามข้อกำหนดทางกฎหมายและ ข้อบังคับอื่น”

ข้อมูลอื่น [หรือหัวข้ออื่นตามความเหมาะสม เช่น “ข้อมูลอื่นนอกเหนือไปจากงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชี”]

[นำเสนอตามข้อกำหนดในการรายงานในมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 720 (ปรับปรุง) – ตัวอย่างที่ 1 ในภาคผนวก 2 ของมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 720 (ปรับปรุง)]

ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลต้องบการเงินรวม⁶

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินรวมเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินรวมที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงินรวม ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของกลุ่มบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่อเนื่อง (ตามความเหมาะสม) และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกกลุ่มบริษัทหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมีหน้าที่ในการกำกับดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินของกลุ่มบริษัท

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินรวม

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินรวมโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชี ซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินรวมจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ย่อหน้าที่ 41(ข) ของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้อธิบายข้อความแรงจูงใจซึ่งสามารถนำไปไว้ในภาคผนวกของรายงานของผู้สอบบัญชี ย่อหน้าที่ 41(ค) อธิบายว่าในกรณีที่กฎหมาย ข้อบังคับอนุญาต การอ้างอิงความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีอาจทำผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เหมาะสมที่รวบรวมคำอธิบายเรื่องนี้ไว้ แทนที่จะเขียนในรายงานของผู้สอบบัญชี และไม่ขัดแย้งกับคำอธิบายความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีข้างล่าง

ในการตรวจสอบของข้าพเจ้าตามมาตรฐานการสอบบัญชี ข้าพเจ้าได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของข้าพเจ้ารวมถึง

⁶ หรือคำศัพท์อื่นที่เหมาะสมในความหมายของแม่บทตามกฎหมายของประเทศนั้น ๆ

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงินรวม ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน
- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของกลุ่มบริษัท ⁷
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร
- สรุปร่วมกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหาร และจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของกลุ่มบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าข้าพเจ้าได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ ข้าพเจ้าต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้าโดยให้ข้อสังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินรวมที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของข้าพเจ้าจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้กลุ่มบริษัทต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง
- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินรวมโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่างบการเงินรวมแสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่
- วางแผนและปฏิบัติงานตรวจสอบกลุ่มกิจการเพื่อให้ได้รับหลักฐานการสอบบัญชีที่เหมาะสมอย่างเพียงพอเกี่ยวกับข้อมูลทางการเงินของกิจการหรือหน่วยธุรกิจภายในกลุ่มบริษัทเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นต่องบการเงินของกลุ่มบริษัท ข้าพเจ้ารับผิดชอบต่อการกำหนดแนวทางการควบคุมดูแล และการสอบทานงานตรวจสอบที่ทำเพื่อวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบกลุ่มบริษัท ข้าพเจ้าเป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวต่อความเห็นของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้สื่อสารกับผู้มีส่วนที่ในการกำกับดูแลในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ รวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากข้าพเจ้าได้พบในระหว่างการตรวจสอบของข้าพเจ้า

⁷ อาจดัดแปลงประโยคนี้ตามความเหมาะสม ในสถานการณ์ที่ผู้สอบบัญชีมีความรับผิดชอบในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในควบคู่กับการตรวจสอบงบการเงินรวม

ข้าพเจ้าได้ให้คำรับรองแก่ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลว่าข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสระ และได้สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทั้งหมดตลอดจนเรื่องอื่นซึ่งข้าพเจ้าเชื่อว่ามีเหตุผลที่บุคคลภายนอกอาจพิจารณาว่ากระทบต่อความเป็นอิสระ และการดำเนินการเพื่อจัดอุปสรรคหรือมาตรการป้องกันของข้าพเจ้า (ถ้ามี)

จากเรื่องที่สื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ข้าพเจ้าได้พิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินรวมในงวดปัจจุบันและกำหนดเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ข้าพเจ้าได้อธิบายเรื่องเหล่านี้ในรายงานของผู้สอบบัญชีเว้นแต่กฎหมายหรือข้อบังคับไม่ให้เปิดเผยต่อสาธารณะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว หรือในสถานการณ์ที่ยากที่จะเกิดขึ้น ข้าพเจ้าพิจารณาว่าไม่ควรสื่อสารเรื่องดังกล่าวในรายงานของข้าพเจ้าเพราะการกระทำดังกล่าวสามารถคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่าจะมีผลกระทบในทางลบมากกว่าผลประโยชน์ต่อส่วนได้เสียสาธารณะจากการสื่อสารดังกล่าว

รายงานตามข้อกำหนดทางกฎหมายและข้อบังคับอื่น

[รูปแบบและเนื้อหาของรายงานของผู้สอบบัญชีส่วนนี้จะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับลักษณะของความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงานของผู้สอบบัญชีที่กำหนดโดยกฎหมาย ข้อบังคับของแต่ละประเทศ]

ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานสอบบัญชีและการนำเสนอรายงานฉบับนี้คือ.....

(ลายมือชื่อของผู้สอบบัญชี)

(เลขทะเบียนของผู้สอบบัญชี)

(ที่อยู่ของผู้สอบบัญชี)

(วันที่)

ตัวอย่างที่ 3 รายงานของผู้สอบบัญชีต่อการเงินของกิจการที่ไม่ใช่กิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
ที่จัดทำขึ้นตามแม่บทการนำเสนอข้อมูลที่ต้องปฏิบัติตามที่ควร

เพื่อวัตถุประสงค์ของตัวอย่างรายงานของผู้สอบบัญชี สมมติสถานการณ์ดังต่อไปนี้

- การตรวจสอบงบการเงินฉบับสมบูรณ์ของกิจการที่ไม่ใช่กิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้แม่บทการนำเสนอข้อมูลที่ต้องปฏิบัติตามที่ควร การตรวจสอบไม่ใช่การตรวจสอบกลุ่มกิจการ (ไม่ได้ใช้มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 600 (ปรับปรุง))
- งบการเงินจัดทำขึ้นโดยผู้บริหารของกิจการตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน (เพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป)
- ข้อตกลงในงานสอบบัญชีแสดงถึงคำอธิบายความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อการเงินตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210
- ผู้สอบบัญชีได้ข้อสรุปว่าความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขมีความเหมาะสมกับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ
- ข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการตรวจสอบเป็นไปตาม *ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี รวมถึง มาตรฐานเรื่องความเป็นอิสระ* ที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี (ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี)
- จากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ ผู้สอบบัญชีสรุปว่าไม่มีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 570 (ปรับปรุง)
- ผู้สอบบัญชีไม่ต้องสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและตัดสินใจที่จะไม่สื่อสารเรื่องดังกล่าวตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701
- ผู้สอบบัญชีได้รับข้อมูลอื่นทั้งหมดก่อนวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีและไม่พบว่าข้อมูลอื่นมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- ผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลการเงินไม่ใช่ผู้รับผิดชอบในการจัดทำงบการเงิน
- ผู้สอบบัญชีไม่มีความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงานตามที่กำหนดโดยกฎหมายในประเทศ
- ผู้สอบบัญชีเลือกที่จะอ้างอิงคำอธิบายความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีไปยังเว็บไซต์ขององค์กรที่เหมาะสม

รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอ ผู้ถือหุ้นของบริษัท กขค จำกัด [หรือระบุผู้รับรายงานที่เหมาะสม]

ความเห็น

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินของบริษัท กขค จำกัด (บริษัท) ซึ่งประกอบด้วยงบฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 25X1 งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ งบการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นและงบกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมถึงข้อมูลนโยบายการบัญชีที่มีสาระสำคัญ

ข้าพเจ้าเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของบริษัท กขค จำกัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 25X1 และผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระจากบริษัทตามประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี รวมถึง มาตรฐานเรื่องความเป็นอิสระ ที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี (ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงิน และข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่น ๆ ตามประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

ข้อมูลอื่น [หรือหัวข้ออื่นตามความเหมาะสม เช่น “ข้อมูลอื่นนอกเหนือไปจากงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชี”]

[นำเสนอตามข้อกำหนดในการรายงานในมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 720 (ปรับปรุง) – ดูตัวอย่างที่ 1 ในภาคผนวก 2 ของมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 720 (ปรับปรุง)]

ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลต้องการเงิน⁸

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่อเนื่อง (ตามความเหมาะสม) และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกบริษัทหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมีหน้าที่ในการกำกับดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัท

⁸ หรือคำศัพท์อื่นที่เหมาะสมในความหมายของแม่บทตามกฎหมายของประเทศนั้น ๆ

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีสำหรับการตรวจสอบงบการเงินได้แสดงไว้ที่เว็บไซต์ของ [หน่วยงาน] ที่ [เว็บไซต์ลิงค์] คำอธิบายนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า

(ลายมือชื่อของผู้สอบบัญชี)

(เลขทะเบียนของผู้สอบบัญชี)

(ที่อยู่ของผู้สอบบัญชี)

(วันที่)

**ตัวอย่างที่ 4 รายงานของผู้สอบบัญชีต่องบการเงินของกิจการที่ไม่ใช่กิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
ที่จัดทำขึ้นตามแบบการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์เพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป**

เพื่อวัตถุประสงค์ของตัวอย่างรายงานของผู้สอบบัญชี สมมติสถานการณ์ดังต่อไปนี้

- การตรวจสอบงบการเงินฉบับสมบูรณ์ของกิจการที่ไม่ใช่กิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ตามข้อกำหนดของกฎหมายและข้อบังคับ การตรวจสอบไม่ใช่การตรวจสอบกลุ่มกิจการ (ไม่ได้ใช้มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 600 (ปรับปรุง))
- งบการเงินจัดทำขึ้นโดยผู้บริหารของกิจการตามแบบการรายงานทางการเงิน (กฎหมาย จงจ) ของประเทศ ก (ซึ่งคือแบบการรายงานทางการเงิน ที่กำหนดทิศทางกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกแบบเพื่อบรรลุความต้องการข้อมูลทางการเงินทั่วไปของผู้ใช้ในวงกว้าง แต่ไม่ใช่แบบการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องตามที่ควร)
- ข้อตกลงในงานสอบบัญชีแสดงถึงคำอธิบายความรับผิดชอบของผู้บริหารต่องบการเงินตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 210
- ผู้สอบบัญชีได้ข้อสรุปว่าความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขมีความเหมาะสมกับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ
- ข้อกำหนดจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการตรวจสอบเป็นไปตาม *ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี* รวมถึง *มาตรฐานเรื่องความเป็นอิสระ* ที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี (ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี)
- จากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ ผู้สอบบัญชีสรุปว่าไม่มีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 570 (ปรับปรุง)
- ผู้สอบบัญชีไม่ต้องสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและตัดสินใจที่จะไม่สื่อสารเรื่องดังกล่าวตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701
- ผู้สอบบัญชีได้รับข้อมูลอื่นทั้งหมดก่อนวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีและไม่พบว่าข้อมูลอื่นมีการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
- ผู้รับผิดชอบในการกำกับดูแลการเงินไม่ใช่ผู้รับผิดชอบในการจัดทำงบการเงิน
- ผู้สอบบัญชีไม่มีความรับผิดชอบอื่น ๆ ในการรายงานตามที่กำหนดโดยกฎหมายในประเทศ

รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

[ผู้รับรายงานที่เหมาะสม]

ความเห็น

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินของบริษัท กชค จำกัด (บริษัท) ซึ่งประกอบด้วยงบฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 25X1 งบกำไรขาดทุน งบการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้นและงบกระแสเงินสดสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกัน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน รวมถึงสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

ข้าพเจ้าเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้ของบริษัท กชค จำกัด จัดทำขึ้นตามกฎหมาย งบการเงินของประเทศ ก ในสาระสำคัญ

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระจากบริษัทตามประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี รวมถึง มาตรฐานเรื่องความเป็นอิสระ ที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี (ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงิน และข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่น ๆ ตามประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

ข้อมูลอื่น [หรือหัวข้ออื่นตามความเหมาะสม เช่น “ข้อมูลอื่นนอกเหนือไปจากงบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชี”]

[นำเสนอตามข้อกำหนดในการรายงานในมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 720 (ปรับปรุง) – ดูตัวอย่างที่ 1 ในภาคผนวก 2 ของมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 720 (ปรับปรุง)]

ความรับผิดชอบของผู้บริหารและผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลต้องการเงิน⁹

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำงบการเงินเหล่านี้ตามกฎหมาย งบการเงินของประเทศ ก¹⁰ และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่อง เปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่อเนื่อง (ตามความเหมาะสม) และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกบริษัทหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลมีหน้าที่ในการกำกับดูแลกระบวนการในการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัท

⁹ หรือคำศัพท์อื่นที่เหมาะสมในความหมายของแม่บทตามกฎหมายของประเทศนั้น ๆ

¹⁰ เมื่อความรับผิดชอบของผู้บริหารคือการจัดทำงบการเงินที่ให้ความถูกต้องและเป็นจริง อาจใช้คำนี้ “ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบต่อการจัดทำงบการเงินที่ให้ความถูกต้องและเป็นจริงตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน และเพื่อ...”

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วย ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อการดำเนินการได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ย่อหน้าที่ 41(ข) ของมาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้อธิบายข้อความแรงจูงใจข้างล่างซึ่งสามารถนำไปไว้ในภาคผนวกของรายงานของผู้สอบบัญชี ย่อหน้าที่ 41(ค) อธิบายว่าในกรณีที่กฎหมาย ข้อบังคับอนุญาต การอ้างอิงความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีอาจทำผ่านเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เหมาะสมที่รวบรวมคำอธิบายเรื่องนี้ไว้แทนที่จะเขียนในรายงานของผู้สอบบัญชีและไม่ขัดแย้งกับคำอธิบายความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีข้างล่าง

ในการตรวจสอบของข้าพเจ้าตามมาตรฐานการสอบบัญชี ข้าพเจ้าได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของข้าพเจ้ารวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงิน ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด ออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิด การปลอมแปลงเอกสารหลักฐาน การตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน
- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในซึ่งมีผลกระทบต่อการสอบบัญชีเพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของบริษัท¹¹
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำโดยผู้บริหาร
- สรุปร่วมกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหาร และจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปร่วมความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของบริษัทในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าข้าพเจ้าได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ ข้าพเจ้าต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้าโดยให้ข้อสังเกตถึงการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน

¹¹ อาจดัดแปลงประโยคนี้ตามความเหมาะสม ในสถานการณ์ที่ผู้สอบบัญชีมีความรับผิดชอบในการแสดงความเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในควบคู่กับการตรวจสอบงบการเงิน

ที่เกี่ยวข้อง หรือถ้าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของข้าพเจ้าจะเปลี่ยนแปลงไป ข้อสรุปของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้บริษัทต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง

ข้าพเจ้าได้สื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำกับดูแลในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ รวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากข้าพเจ้าพบในระหว่างการตรวจสอบของข้าพเจ้า

(ลายมือชื่อของผู้สอบบัญชี)

(เลขทะเบียนของผู้สอบบัญชี)

(ที่อยู่ของผู้สอบบัญชี)

(วันที่)